

קונטרס

דפי עזר

ללימוד שו"ע עם משנה ברורה לפי סדר הלוח "הלכתא דיומא"

מחזור שינתיים

חלק ב'

כולל בתוכו:

דפי חזרה

דפי ציורים וטבלאות

דפי סיכום

בחוקותי תשע"א לפ"ק

יוצא לאור ע"י
מפעל הלכתא דיומא

האם מותר לכתוב על דבר שאין מתקיים?

יש לזהר שלא לכתוב באצבעו במשקין על השלחן או באפר או בחול או על נייר וקלף וכיוצא בזה, ואפילו אם כתב בהמשקין על דבר שאינו מתקיים אסור, ובמיא בעלמא לא חשיב כתב כלל אפילו מדרבנן, לכד ממי גשמים שיש בהן חיוב חטאת ל"א של רש"י, וכן אסור לרשום כמין אותיות על החלון זכוכית בימי הקור. ואם רשם כמין אותיות בדברים הקרושין כגון בדם וחלב שנקרש חייב. אבל מותר לרשום באויר כמין אותיות, וה"ה אם מוליד באצבעו על דף נגוב כעין צורת אותיות, וה"ה דמות לראות אומנות בשבת אע"ג שמלמדה, ודוקא באקראי שנודמן לו לראות, וגם זה יש לו לזהר שלא ידבר או מאומה עם הגוי בזה, אבל לילך בשבת בכיוון לבית העו"ג בשביל זה אסור.

באיזה כתב יש חיוב חטאת?

אין הכותב חייב עד שיכתוב בדבר הרושם ועומד, וכן אינו חייב עד שיכתוב על דבר שמתקיים הכתב עליו, אבל הכותב בדבר שאין רשמו עומד, או שכתב בדיו וכיוצא בו על כל דבר שאינו עומד פטור, ואינו חייב עד שיכתוב בדבר העומד על דבר העומד, וכן אין המוחק חייב עד שימוחק כתב העומד מע"ג דבר העומד, וכ"ו לענין חיוב חטאת, אבל איסור דרבנן יש אפילו כתב בדבר שאינו עומד על דבר שאינו עומד, וכן לענין מחיקה.

הכותב על בשרו ועל עור ועל כתב אחר האם חייב?

הכותב על בשרו בדיו חייב אע"פ שהמימות בשרו מעברת הכתב לאחר זמן, אבל המשרטט על בשרו צורת כתב פטור. ואם כתב על מיני בע"ח שאין להם עור פטור. הקורע על העור כתבנית כתב חייב משום כותב, הרושם על העור כתבנית כתב פטור. הכותב כתב על גבי כתב שהעביר קולמוס על אותיות הכתובים כבר והודשם פטור, וה"מ שהיה דיו ע"ג דיו או סיקרא על גבי סיקרא, אבל אם העביר דיו על גבי סיקרא חייב שתיים, ואם העביר סיקרא ע"ג דיו פטור. אם כתב אותיות על אוכלין חייב.

כמה צריך לכתוב ויהא חייב?

אין הכותב חייב חטאת עד שיכתוב שתי אותיות, אבל אם כתב אות אחת אפילו היתה גדולה כשתים פטור מחטאת, ומ"מ איסור דאורייתא איכא אפילו באות אחת. ואות אחת שפטור הוא אפילו היתה סמוכה לכתב שהיה כתוב מקודם, אבל אם בזה האות השלים את הספר חייב, ואם השלים בזה רק תיבה אינו חייב. ולא דוקא אות אחרונה של אות מכתב ספרים, דה"ה אם היה חסר בהספר איזה אות באמצע חייב. הכותב אות אחת ונקד עליה לסימן אע"פ שקורים ממנה ע"י תיבה שלמה פטור, כגון שכתב אות מ' והכל קורין אותה מעשה, או שכתבה במקום מגין שהרי היא כמו שכתב ארבעים א"ה פטור.

האם צריך שתי אותיות אלו להיות תיבה אחת?

המגיה אות אחת ועשה אותה שתיים, כגון שחלק גג החי"ת ונעשה שני זיינין, והוא צריך לזה חייב, וכן כל כיוצא בזה. התכוין לכתוב חי"ת וכתב שני זיינין, או שהתכוין לכתוב מ ועלה בידו כו ע"י שדילג הקולמוס ולא נמשך האות כראוי, וכל כיוצא בזה ה"ז פטור. שתי אותיות שאמרנו לחיוב הוא אפילו אם לא נעשה תיבה ע"י כגון אל"ף גימ'ל וכיוצא בזה, ואפילו אם היו שתייהן שוות משם אחד כגון תת גג חח דד וכדומה ג"כ חייב, ואפילו אם היה דעתו מתחלה לכתוב יותר כגון תתנו או גגות וכתב רק שתי אותיות אלו מהן אע"פ חייב. אין הזיונין של אותיות שעטנ"ז ג"ץ מעכב ומקרי כתב בלא זה, ואם כותב שתי אותיות אפילו בסת"ם בלי זיונין ג"כ חייב, וכ"ש בכתב בעלמא דחייב.

האם מותר לכתוב ב' אותיות בב' מקומות נפרדים?

מלאכת כתיבה הוא מדאורייתא בכל כתב ובכל לשון, ואפילו משני סימניות חייב כגון שעשה הסימנים המורים על המספר. שתי אותיות שאמרנו לחיוב הוא אפילו אם כתבן בשני דפי פנקס והן נהגין זה עם זה שכתבן בשפתיהן שיוכל לקרותן כאחת, ואם כתבן באמצע פטור, ומהרמב"ם משמע דחייב בכל גונו, ואפילו אם כתבן בשני כותלי זית מכפנים חייב הואיל שהיו זו כנגד זו ויכול לקרותן כאחת. ואפילו לקח גויל וכיוצא בזה וכתב על שפתו אות אחת במדינה זו, והלך באותו היום וכתב אות שניה במדינה אחרת ובמגילה אחרת על שפתה חייב, שביזמן שמקרבן נהגין זה עם זה ואין מחוסר מעשה לקריבתן, אבל אם כתב אות אחת בארץ ואות אחת בקורה, או שכתב על ב' כותלי הבית והיו רחוקין זה מזה או על שני דפי פנקס באופן שאין נהגין זה עם זה פטור, והרמב"ם מחייב בזה בכל גונו. יש להתפסק אם כתב אות אחת ואח"כ כתב אות אחרת למעלה על גבה אם זה מקרי ב' אותיות אחרי דאין נהגין זה עם זה.

הכותב שלא כהרגלו האם חייב?

הכותב בשמאל או לאחור ידו ברגלו בפיו ובמרפקו פטור, ומ"מ איסורא יש אפי' ברגלו וכה"ג. איטר שכתב בימינו שהיא לו כשמאל כל אדם פטור ואם כתב בשמאלו חייב, והשולט בשתי ידיו בשוה וכתב בין בימינו בין בשמאלו חייב. קטן אוהו בקולמוס וגדול אוהו בידו וכותב חייב הגדול, גדול אוהו בקולמוס וקטן אוהו בידו וכותב פטור, ואם האוחז בקולמוס נתכוין לסייעו תליא החיוב בהאוחז בקולמוס. הכותב ע"מ לקלקל העור חייב, אבל המוחק ע"מ לקלקל פטור.

על מה חייב משום מוחק?

הרושם רשמים וצורות בכותל בשרו וכיוצא בהן כדרך שהצירים רושמים חייב משום כותב, ואם עושה צורה בכלי צורה אפי' עושה מקצתה חייב משום מכה בפטיש, וכן המוחק את הרשום כדי לתקן חייב. אסור לחבר אותיות של כסף לפרוכת וכיוצא בו וכן אסור להסיר ממנו. המוחק כתב ע"מ לכתוב במקום המחק שתי אותיות חייב, ואפילו אות אחת אם היא גדולה ויש במקומה כדי לכתוב שתיים חייב. והמוחק ע"מ לתקן אפי' שלא ע"מ לכתוב כגון שהיו אותיות יתירות בתורה ומוחקן ג"כ חייב. הא דבעינן מוחק ע"מ לכתוב היינו שמתכוין שיהא ראוי אימת שירצה לכתוב עליו ב' אותיות ולא שיתכוין לכתוב עליו בשבת. כל המלאכות חוץ מכותב חייב בין בימינו בין בשמאלו, אך ברגלו בפיו ומרפקו פטור ואסור.

על מה חייב משום משרטט?

המשרטט נייר וקלף וכיוצא בו כדי לכתוב שתי אותיות תחת אותו שרטוט חייב, וכן כשרוצה להתוך עור או שאר דברים ומשרטטו תחלה כדי שיכוין התוכו גם זה הוא בכלל משרטט. וה"ה חרשי עצים שמעבירין חוט של סקרא ע"ג הקורה כדי שינסור בשוה, או הגבלים שעושין כן באבנים כדי שיפצל האבן בשוה חייב, ואחד המשרטט בצבע או בלא צבע ה"ז חייב.

באיזה אופן מותר לרשום על הספר בשבת?

מותר לרשום בצפורן על הספר כמו שרושמיין לסימן שאין זה דבר המתקיים, ויש מחמירין בזה, וראוי לירא שמים להחמיר בזה, ודוקא רשימה כעין קו בעלמא לזכרון שיש בזה איזה ט"ס, ואף כשעושה בצפורן רושם על טעות בספר מותר, אבל לעשות כמין אות ודאי אסור אפילו באות אחת, ודוקא בקלף הקשה, אבל על הנייר אסור דמתקיים הוא, ודוקא בצפורן, אבל אם רושם באיזה כלי שעושה רשימה עמוקה יותר אף על קלף ועץ אסור.

האם מותר לרשום בשבת רשימות בצפורני במקום מספרים? בעצמך...

לתיכונן שילוח עירך אר"ח עם משנה ברורה

כל הוציאת שמורות המודפסות מ"ל ירושלים מותרת

זכות הלימוד

דפי שינויים וטבלאות

משנה ברורה

מן סימן שמ סעיף ד

עד סימן שמ סעיף ו

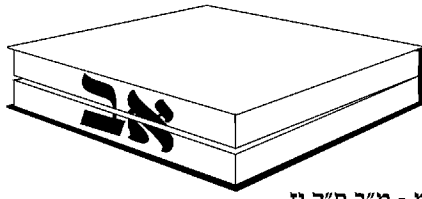
י"א אייר

מחזור שינתיים
חלק ב'

1800 466-7593

www.Hilchusadyoma.org

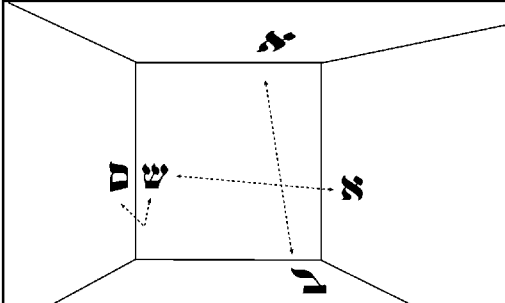
כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגות המפעל

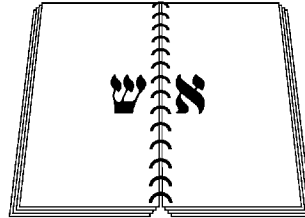
סימן שמ - מ"ב ס"ק יז
וספר שכתוב עליו בראשי
חודי דפיו אותיות או תיבות
יש אוסרין לפתחו ולנעלו בשבת דע"י הפתיחה שובר
האותיות והוי כמוחק וכן כשנעלו הוי ככותב

חזק
זז
כו

מ"ב ס"ק כב
המגיה אות אחת
ועשה אותה שתיים
כגון שחלק גג החי"ת
ונעשה שני זיינין
התכוין לכתוב חי"ת
וכתב שני זיינין
או שהתכוין לכתוב
מ ועלה בידו כו

מ"ב ס"ק כב
כתבן בשני כותלי זיית מבפנים
הואיל שהיו זו כנגד זו ויכול לקרותן כאחת.
כתב אות אחת בארץ ואות אחת בקורה
או שכתב על ב' כותלי הבית והיו רחוקין זה מזה

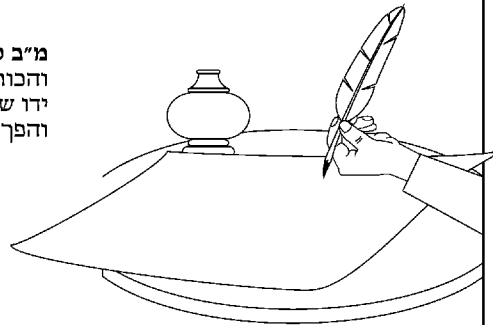

מ"ב ס"ק כב
שתי אותיות אפילו אם כתבן
בשני דפי פנקס והן נהגין זה
עם זה דהיינו שכתבן בשפתיהן
שיוכל לקרותן כאחת

שעלטנו
ג"ץ

מ"ב ס"ק כב
דאין הזוינין של
אותיות שעטנ"ז ג"ץ
מעכב

מ"ב ס"ק כ"ב
והכותב ... לאחר ידו [דהיינו בגב
ידו שאחז הקולמוס באצבעותיו
והפך ידו וכתב]

כל הזכויות שמורות
מחזור להנפקת בלי רשח
© המחלקה הספר

משנה ברורה
מן סימן שמו סעיף ד עד סימן שמו סעיף ו

דפי סיכום

הטבלאות אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו ולחזור עליו בקצרה

מחזור שנתיים

שנה ב'

י"א אייר

סימן ש"מ

כמה דינים מדברים האסורין בשבת כעין תולדות מאבות - חלק ג'

האופן / הדין	מותר - פטור	הטעם	אסור - חייב	הטעם
הכותב כתב על גבי כתב	המעביר קולמוס על אותיות הכתובים כבר וחרשם בדיו על גבי דיו או סקרא על גבי סקרא פטור - וכן אם העביר סקרא על גבי דיו (מ"ב כ"ב)	דהא לא אהני מידי - דמקלקל הוא (מ"ב כ"ב)	המעביר קולמוס דיו על האותיות הכתובים כבר בסקרא חייב שתיים (מ"ב כ"ב)	אחת משום כותב שעבשיו הוא כתב הגון יותר מבראשונה ואחת משום מוחק שמוחק בכתיבתו את שתי אותיות התחתונות (מ"ב כ"ב)
כמה אותיות שצריך לכתוב שיתחייב	אם כתב אות אחת אפילו היתה גדולה כשתיים פטור מחטאת - ואפילו האות שכתב סמוך לכתב שהיה כתוב מקודם - אפילו ניקד על אותו אות לסימן ועל ידי זה קרוין ממנה על ידי זה היתה שלמה כגון שכתב מי' והכל קרוין אותו מעשר או המננין מי' אפילו הכי פטור (מ"ב כ"ב)	- כיון דבשבת לא כתב אלא אות אחת	כדי שיתחייב הכותב צריך שיכתוב שתי אותיות אבל אסור מדאורייתא לכתוב אפילו אות אחת - אבל אם כתב אות אחת ובאותו האות השלים את הספר חייב (מ"ב כ"ב)	- דאהני מעשיו טובא
המגיה אות אחת ועשה אותה שתיים	המתכוין לכתוב הי"ת וכתב שני זיגין או שהתכוין לכתוב מי' ועלה בידו "כו" על ידי שדילג הקולמוס ולא נימשך כראוי וכל כיוצא בזה פטור (מ"ב כ"ב)	שהרי לא נתכוין אלא לאות אחת (מ"ב כ"ב)	המגיה אות אחת ועשה אותה שתיים כגון שחילק גג החיית ונעשה שני זיגין אם צריך לכך חייב וכן כל כיוצא בזה (מ"ב כ"ב)	
השני אותיות שצריך להתחייב			הכותב שני אותיות שמתחייב הוא אפילו לא נעשה תיבה על ידי זה כגון אלף גימל וכיוצא בזה ואפילו היו שתייה שוות משם אחד כגון "גג" "חח" "דד" ואפילו היה דעתו מתחילה לכתוב יותר כגון התני גגות - ואפילו אם כותב שתי אותיות בס"ת תפילין ומזוזות בלי זיגין גם כן חייב - וכ"ש בכתב בעלמא - ואפילו רק שני סמנינות כגון סימן שמורה על המספר חייב (מ"ב כ"ב)	- לפי מה שנספק דאין הזיגין של אותיות ששטנין גץ מעכב וכן נוהגים בגיטין אלמא דהוי כתב גמור אפילו בלי זיגונים - דמיקרי כתב - דמלאכת כתיבה הוא מדאורייתא בכל כתב ובכל לשון (מ"ב כ"ב)
כתב השתי אותיות על שני מקומות	אם כתב אות אחת בארץ ואת אחת בקורה או שכתב על שני כתלי הבית והיו רחוקים זה מזה - או על שני דפי פנקס באופן שאין נוהגין זה עם זה פטור - דלא כהרמב"ם (מ"ב כ"ב שעה"צ מ"ה)	כיון שחסר מעשה לקריבתן - דחסר מעשה קציצה לקרבן - דלא כהרמב"ם דמחייב בזה בכל גזיני (מ"ב כ"ב שעה"צ מ"ה)	אם כתב השתי אותיות אפילו בשני דפי פנקס הן נוהגין זה עם זה דהיינו שכתבן בשפתיהם שיוכל לקרותן כאחת אפילו אם כתבן בשני כתלי בית וזית מבפנים חייב - ואפילו לקח גימל וכיוצא בו וכתב על שפתו אות אחת במדינה זו והלך באותו היום וכתב אות שניה במדינה אחרת ובמגילה אחרת חייב (מ"ב כ"ב)	הואיל שדיו זה כנגד זה ויכול לקרותן כאחד - שבזמן שמקרבן נוהגין זה עם זה ואין מתושר מעשה לקריבתן (מ"ב כ"ב)
הכותב בשמאל או כלאחר יד דהיינו שאחז הקולמוס באצבעתו והפך ידו וכתב וכן ברגלו או בפיו או במרפקו דהיינו אצלו ידיו	הכותב בשמאל או כלאחר ידו פטור אבל אסור, וכן אטר הכותב בימינו שהיא כשמאל כל אדם פטור (מ"ב כ"ב)	מפני שאין דרך כתובה בכך (מ"ב כ"ב)	איטר שכתב בשמאלו חייב וכן השולט בשני ידיו בשהו וכתב בין בימינו בין בשמאלו חייב (מ"ב כ"ב)	שכך דרך כתיבתו בכך (מ"ב כ"ב)
קטן אוהו בקולמוס וגדול אוהו בידו או להפוך וכתב	גדול אוהו בקולמוס וקטן אוהו בידו וכתב פטור (מ"ב כ"ב)	דבזה הגדול לא כתב ולא עבד כלום (מ"ב כ"ב)	קטן אוהו בקולמוס וגדול אוהו בידו וכתב חייב - אבל אם האוחז בקולמוס נתכוון לסייעו חייב האוחז (מ"ב כ"ב)	שהוא העיקר המלאכה והקטן לאו כלום עבד - דתלי' החיוב בהאוחז בקולמוס (מ"ב כ"ב)
הכותב או המוחק על מנת לקלקל העור	המוחק על מנת לקלקל העור פטור (מ"ב כ"ב)	שהחייב מחיקה הוא על מקום הכתב, והרי מקלקל אותו (מ"ב כ"ב)	הכותב על מנת לקלקל העור חייב (מ"ב כ"ב)	שאין חייבו על מקום הכתב אלא על הכתב (מ"ב כ"ב)
הרושם רשמים וצורות בכותל			הרושם רשמים וצורות בכותל בששר וכיוצא בהם כדרך שהצוירים רושמים חייב (מ"ב כ"ב)	דהו תולדת כותב (מ"ב כ"ב)
העושה צורה בכלי וכן המוחק			העושה צורה בכלי צורה היינו כלי שעומד לכך לנאותה חייב אפילו עושה מקצתה - וכן המוחק את הרשום כדי לתקן חייב (מ"ב כ"ב)	משום מכה בפטיש שהוא גמור מלאכתה של הכלי - דזה תולדת מוחק (מ"ב כ"ב)
לחבר או להסיר אותיות של כסף לפרכות או ביוצא בו (מ"ב כ"ב)			אסור לחבר או להסיר אותיות של כסף לפרכות או ביוצא בו (מ"ב כ"ב)	דהוא כעין כותב והמסירו כעין מוחק (מ"ב כ"ב)
מלאכת מחיקה לחיוב			המוחק כתב על מנת לכתוב במקום המוחק שתי אותיות חייב, ואפילו אות אחת אם הוא גדולה ויש במקומה כדי לכתוב שתיים חייב, וכן המוחק על מנת לתקן אפילו שלא על מנת לכתוב כגון שהיו אותיות יתירות בתורה ומחקן גם כן חייב, והמוחק בין בימינו בין בשמאלו חייב (מ"ב כ"ב)	
מלאכת משרטט			המשרטט נד וקלף וכיוצא בו כדי לכתוב שני אותיות תחת אותו שרטוט חייב - וכן כשרוצה לחתוך עור או שאר דברים ומשרטטו תחילה כדי שיכון חתיכו - והוא הדין חרשי עצים שמעבירין חוט של סקרא על גבי הצורה כדי שינטור בשורה, או הגבילים שעושין כן באבנים כדי שיפצל האבן בשורה - והייב בשרטט בין בצבע בין בלא צבע (מ"ב כ"ב)	- דגם זה בכלל משרטט - דכל זה הוא בכלל משרטט רכל שרטוט שעושה לכיון על ידי זה הפעולה שיעשה אחר כך הוא בכל שרטוט שבמשכן שהיה בעור כדי לחתוך אחר כך (מ"ב כ"ב שעה"צ נ"ד)
הנפקא מינה במלאכת כתיבה או מחיקה או שרטוט... אם הוא דאורייתא או מדרבנן	דבר שפטור ואסור רק מדרבנן מותר לומר לאינו יהודי לעשונו במקום מצוה (מ"ב כ"ב)		דבר שאסור מדאורייתא אסור לומר לאינו יהודי לעשונו אפילו במקום מצוה (מ"ב כ"ב)	
לרשום בצפורן או בכלי על הספר	מותר לרשום בצפורן על הספר כמו שרושמו לסימן כשהספר עשוי מקלף קשה - ודוקא רשימה כעין קו בעלמא לזכרון שיש בזה איזה טעות סופר (ש"ע די מ"ב כ"ד)	שאין זה דבר המתקיים - משום דלא חשוב כתב כלל (ש"ע ה' מ"ב כ"ד)	אסור לרשום בצפורן על הספר כגון אות אפילו אות אחת על הקלף - ויש מחמירין אפילו ברשימה כעין קו - אבל על הגר או לרשום באיזה כלי שעושה רשימה עמיקה יותר אף על הקלף ועץ אסור (מ"ב כ"ג כ"ד כ"ה)	דחשוב כתיבה ע"פ - דמינכר היטב כמו כתב שאינו מתקיים שאסור (מ"ב כ"ד כ"ה שעה"צ נ"ח)

על מה חייב משום תופר?

חוט של תפירה שנפתח אסור למתחו משום תופר וחייב חטאת, והוא שעשה הקשר לבסוף אפי' אינו של קיימא, אבל בלא קשר כלל פטור, ומ"מ אסור מדרבנן, ובפמ"ג מצד דלפעמים חייב אף בלא קשר, כגון שיש עוד תפירות מלבד אלו שנפתחו ולכן חייב אף במתח שתי תפירות דמתחברות עם אלו, ואם יתפרדו ג' תפירות ומתחן חייב אף בלא קשר. התופר שתי תפירות חייב, והוא שקשר ראשי החוט מכאן ומכאן כדי שלא תשמוט, ואפי' לא היה של קיימא, ואם היה של קיימא חייב גם משום קושר, וכ"ז לענין חיוב, אבל לענין איסור י"א דאסור ואפי' לא עשה קשר כלל, וע"כ אותן האנשים שתוחבין הקרייז עם הבגד במחט בשתי תכפיות לאו שפיר עבדי, ואם עשה ג' תפירות חייב אף בלי קשר. אותם שמהדקים הבגדים סביב ורועותיהם על ידי החוט שמתחין אותו ומתהדק, אסור למתחו אלא אם כן יהיו הנקבים רחבים קצת ומתוקנים בתפירה בעיגול סביב הנקב, ואז אפי' החוט תחוב במחט נקובה שהוא תלוי שם בתמידות כדי להכניסו על ידו בהנקבים שרי, ואם אין מהדקו יפה ונמלך לפעמים להניחו כך לעולם ולפשטו כשהוא מהודק אסור להדקו בשבת.

האם מותר לאסוף מלח ופירות בשבת?

אסור לקבץ מלח ממשרפות המלח שדומה למעמר ואסור מדרבנן, אבל עימור גופא ליכא אלא בגידולי קרקע, ודוקא במקום המשרפות ששם הוא מקום גידול גדול של המלח, אבל אם נתפזר במקום אחר מותר לקבצן למקום אחד, וכן אסור לקבץ כל דבר ממקום גידולו, ובהו חיובא נמי איכא כשמקבצן במקום גידולו, ושלא במקום גידולו כגון שנתפזרו פירות בבית אפילו איסורא נמי ליכא כשמקבצן יחד. ושומרי גנות ופרדסים צריכין לזהר אפי' בפירות שגשרו מבע"י שלא לאספן בשבת אפילו מעט דשיעור עימור הוא שיעור קטן מאד לאכילה שיעורו כגורגרת, ולבהמה שיעורו כמלא פי הגדי, ולהסקה שיעורו כדי לבשל ביצה.

אימתי אסור משום קורע ואימתי משום מתקן מנא?

אין שוברים החרס ואין קורעין הנייר מפני שהוא כמתקן כלי, וכשמקפיד על המדה יש בו גם משום מחתך, ובעור שייך ג"כ קריעה אף שהוא מנוף אחר. ולא שייך שם קורע ע"פ לתקן כ"א כשקורע איזה דבר באמצע הוא צריך לתקן שניהם, משא"כ כשקורע איזה דבר מהבגד מן הצד וכוונתו לתקן בזה את הבגד שהיה ארוך או מקולקל בשפתו והחתיכה הנקרעת לא יתוקן בזה כלל, לא שייך בזה שם קורע ע"פ לתקן כ"א שם אחר הדיינו מתקן מנא שהוא מתקן בזה את הבגד, ונאם מקפיד על המדה יש בזה גם משום מחתך, ותלוי הדבר בהתקון אם הוא תקון גמור חייב משום מכה בפטיש דגמור הכלי או הבגד, ואם אינו תקון גמור הוא מדרבנן, ובקורע איזה חתיכת נייר מדף שלם כדי להשתמש בו איזה דבר מה ובדף שנקרע ממנו הנייר הזה אינו מתקנו כלל ואפשר דמקלקלו ג"כ אין זה בכלל קורע ע"פ לתקן, ולפי' אם קורע הנייר לכמה קרעים צריך לכ"א להשתמש בו הוא חייב דהוא קורע ע"פ לתקן, וצ"ע בכל זה.

האם מותר לקרוע אגרת וכדו' בשבת?

אם קורע נייר לקרעים כדי לקנח א"ע בהן או לשאר איזה תשמיש חייב. ולקרוע אגרת המחוטם אפילו אם יזהר שלא ישבור אותיות החתימה רק יקרע הנייר שסביבה ג"כ אסור, ואפילו לומר לא"י יש לזהר אם לא לצורך גדול, וי"א שיאמר לא"י אינו יכול לקרותו כ"ז שאין פתוח, ואם יבין הא"י מעצמו ויפתחנו לית לן בה. ומ"מ נראה דלצורך גדול יש להקל לפתחו ע"י ע"ג, ובפרט אם האגרת מנוחה בתוך נייר אחר, ולכתחלה טוב יותר לעשות ברמז כנ"ל.

האם מותר לדבק או לקרוע ניירות בשבת?

המדבק ניירות או עורות בקולן של סופרים וכיוצא בו הרי

זה תולדת תופר וחייב, וה"ה כשמדבק עץ לעץ ע"י דבק כנהוג ג"כ שם תופר עליו, ושעורו ג"כ כמו בתופר דהיינו שעור ב' תפירות לחיוב, ויש לעיין בקורע ע"מ לתקן איזה תיקון דאולי תלוי השעור לפי דבר הצריך לו ולא תליא בשעור ב' תפירות וצ"ע, וכן המפרק ניירות דבוקים או עורות דבוקים ולא נתכוין לקלקל בלבד אלא בשביל איזה תועלת, אף שלא נתכוין בזה כדי לדבקם עוד ביותר חייב משום קורע, וכ"ז בקורע בבגד במקום התפירה לאיזה תועלת דחייב, וקורע ע"מ לתקן חייב אפילו שאינו ע"מ לתפור, ואפילו לדעת ר"ש דפטר במשאצ"ל חייב בזה, אלא לדעת התוס' בעינין לר"ש שהיא התיקון בגוף הדבר הנקרע, ופוחת בית הצואר בשבת חיובו הוא משום מכה בפטיש ולא משום קורע ע"מ לתקן, דלא שייך שם קורע כ"א כשהוא מקלקל בעת הפעולה אלא שהוא מכויין בשביל איזה תיקון, לאפוקי בפוחת בית הצואר בשבת דמשוי ליה מנא בגמרא זה ע"י הפתיחה גופא אין חל ע"ז שם קורע כלל. ואם מכויין לקלקל בלבד פטור ואסור לכתחלה. ודוקא בזה שדיבוק זה נעשה לקיום, אבל היכא שנדבקו הדפיין להרדי ע"י שעה או בשעת הקשירה מותר לפתחו, ואם נדבקו במקום האותיות אסור לפרקן.

איזה דברים חדשים מותר לקרוע?

לקרוע מחדש דפיין של הספרים שלא נחתכו מבע"י חייב משום מכה בפטיש ואפי' ע"י א"י אסור. מי שנסתבכו בגדין בקוצים מפרשין בצנעה ובנחת שלא יקרע ואם נקרע נקרע, וכן מותר ללבוש בגדים חדשים ואם נקרע נקרע שאינו מתכוין לקריעה. פוצעין אגוזים במטלית ואינו חושש שמא תקרע.

האם מותר להתיר נדרים בשבת?

מתירים נדרים בשבת אם הם לצורך מצוה או לצורך השבת, כגון שנדר שלא לאכול או שלא לשתות היום, דאם לגמרי אין חל הנדר כלל נדר שוא הוא, וה"ה אם נדר רק מאכילת בשר ושתית יין, וה"ה שאר דברים שדרך לענג בהם השבת, ובפמ"ג מסתפק אם נדר מאכילת איזה מין פירות או משקה, או אם נדר שלא ללבוש מלבוש הצריך היום, או אם נדר שלא לישן בשבת דהוא ג"כ מתענוגי שבת אם רגיל בכך ג"כ שרי, אע"פ שהיה לו פנאי להתירם קודם השבת, ולכתחלה יפירם בע"ש אך דבידעבד אין קונסין אותו בשביל זה, אבל שלא לצורך שבת אפילו לא היה לו פנאי להתיר קודם אין מתירין.

בעל לאשתו ואב לבתו האם מיפר נדריה בשבת?

הבעל יכול להפר נדרי אשתו או אב לבתו נערה אפי' שאינם לצורך שבת, מפני שאם לא יפר לה היום לא יוכל עוד להפירם, ואפילו שמע בשבת סמוך לחשיכה קודם יציאת השבת מותר להפר, דזמן הפרתה לא הוי מעת לעת אלא אותו היום בלבד, אם שמע בלילה יש לו זמן להפר לה כל הלילה וכל היום בשבת, ואם שמע ביום אפילו סמוך לחשיכה אין לו היתר להפר לה אלא קודם הלילה. וכשמפר בשבת לא יאמר לה מופר ליכני כמו שאומר בחול, אלא מפר ומבטל הנדר בלבו ואומר לה טלי ואכלי טלי ושתי. ואם הבעל אינו יודע עדיין מנדרי אשתו והוא שלא לצורך שבת יותר טוב שלא להודיע לו בשבת עד אחר השבת, וה"ה אם נדרה לזמן והזמן כלה בשבת אין רשאי להפר כשהדבר אינו לצורך שבת.

איזה שבועה יכולין להתיר אפי' בשבת?

מי שנשבע לעשות מלאכה פלונית עד זמן פלוני ולא נודמן לו לעשותה עד יום האחרון של אותו זמן, ואותו יום בא בשבת ואותה מלאכה אסור לעשות בשבת ויש לו פתחים להתיר נדרו, נשאלין אפילו בשבת, ואפילו אם אין לו פתח אלא חרטה מעיקרו לחוד ג"כ מתירין לו, ויכול לעשות מחרטה גופא פתח. אבל אם אפשר לעשות מע"ש צריך לעשות מע"ש כדי שלא יצטרך להתיר לו בשבת, ומ"מ בדיעבד מתירין לו בכל גונוי ואף שלא היה לו לעשות כן.

הגות בעצמך... האם מותר לפתוח דבק הבגד שמלפפים התינוקות (פעמפער"ס) בשבת?
Sponsored By: DollarPhone
הכחשת דיומא
כל הוציות שמורות
המחיר לזמנית מ"ל ויותר
עם משנה ברורה

דפי שיזורים וטבלאות

משנה ברורה

מן סימן שמ סעיף ו

עד סימן שמב סעיף א

י"ב אייר

מוחזר שינתיים

חלק ב'

1800 466-7593

www.HilchusADiyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגות המפעל

סימן ש"מ - שו"ע סעיף ו
חוט של תפירה שנפתח,
אסור למתחו, משום תופר

מ"ב ס"ק כו
היינו שנתפרדו שתי
חתיכות הבגד זו מזו
במקצת וחוטי התפירות
נמשכין ורוצה למתוח
ראש החוט כדי להדק
ולחבר:

מ"ב ס"ק כז
ואם יתפרדו ג' תפירות
ומתחן חייב אף בלא קשר

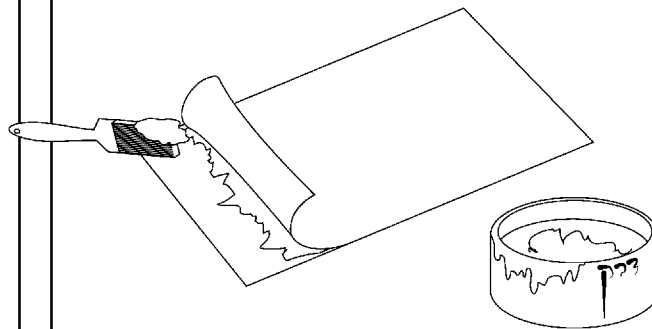
מ"ב ס"ק כז
התופר שתי תפירות חייב

והוא שקשר ראשי החוט מכאן
ומכאן כדי שלא תשמוט ואפי'
לא היה של קיימא

שו"ע סעיף ז
אותם שמהדקים הבגדים סביב זרועותיהם על ידי
החוט שמתחין אותו ומתהדק, אסור למתחו אלא
אם כן יהיו הנקבים רחבים קצת ומתוקנים
בתפירה בעיגול.
מ"ב ס"ק כח
דרכן היה ליתן חוט בתוך הבית יד שעל זרועו
דכשרוצה להדקו היה מותח החוט ומתהדק היטב

מ"ב ס"ק ל
סביב הנקב ואז אפי' החוט תחוב
במחט נקובה שהוא תלוי שם
בתמידות כדי להכניסו על ידו
בהנקבים שרי ואין בו משום טלטול
כיון שהמחט תלוי בפתיל והפתיל
בבגד ואין נפרד ממנו לעולם

שו"ע סעיף יד
המדבק ניירות או עורות בקולן של סופרים וכיוצא בו,

האופן / הדין	מותר - פטור	הטעם	אסור - חייב	הטעם
למתח חוט של תפירה שנפתח	אם יתפרדו שני תפירות ומתחן ולא קשר פטור אבל אסור (מ"ב כ"ז שעה"צ ס')		חוט של תפירה שנפתח אסור למתחו היינו שנתפרדו שתי התיכות הבגד זו בזו במקצת וחוטי התפירות נמשכין וירצה למתוח ראש החוט כדי להרקי ולחבר והעושה כן חייב אם עשה הקשר לבסוף אפילו אינו של קיימא - ואם יתפרדו שלש תפירות ומתחן חייב אפילו בלא קשר - ולפרמיג חייב אפילו בשתי תפירות אם יש עוד תפירות מלבד אלו שנתפרדו (ש"ע ו' מ"ב כ"ז שעה"צ כ"ט)	משום תופר - דאם עשה שלש תפירות חייב אף בלי קשר שהרי מתקיימת התפירה - דמתחברות אלו עם אלו (שעה"צ נ"ט)
להק בגדים על ידי חוט שמתוחן אותו ומתהרק	אם הנקבים שהחוט בו רחבים קצת ומתקנים בתפירה בעגול סביב הנקב מותר למתחו - ואז אפילו החוט תחוב במחט נקובה שהוא תלוי שם בתמימות כדי להכניסו על ידו בהנקבים מותר (ש"ע ו' מ"ב ל')		אותם שמהדקים הגברים סביב ורועותיהם על ידי החוט שמתוחן אותו ומתהרק אסור למתחו, ואפילו הנקבים רחבים קצת ומתקנים בתפירה סביב הנקב אם אין מהדקין יפה וממלך לפעמים להניחו כך לעולם ולפשטו כשהוא מהורק אסור להדקו בשבת (ש"ע ו' מ"ב כ"ט)	דרומה לתופר (מ"ב כ"ט)
ליתן או להחזיר מוכין דהיינו כל דבר רך כגון צמר גפן וזרדת בגדים בלויים או נצות להכסת	מוכין שנפלו מן הכסת מותר להחזירם לאותו הכסת רק יזהר שלא יתפור (ש"ע ח' מ"ב ל"ב)		אסור ליתן המוכין לכתחילה בשבת לתוך הכסת ויש בזה חיובא דארייתא - ולרמב"ם רק גזירה שמה יתפור (ש"ע ח' מ"ב ל"ג שעה"צ ס"ח)	ודשוא עביר לה מנא (מ"ב ל"ג)
לקבץ מלח	מותר לקבץ מלח אם נתפור במקום אחר שלא במקום גדול מותר לקבץ למקום אחד - ואפילו המקבץ במקום משרפות המלח היינו מקום גדולו פטור אבל אסור (מ"ב ל"ה ל')		אסור לקבץ מלח ממשרפות המלח דהוא מקומות שממשך לתוכן מים מן הים והתמה שרפתן וזן נעשין מלח (ש"ע ט' מ"ב ל"ד)	שדומה למעמר דמלאכת מעמר הוא לאסוף השבלין וגם הוא כעין זה דשם הוא מקום גדולו של המלח דמזיא דשבלין ששורה (ש"ע ט' מ"ב ל"ה)
לקבץ פירות או ירקות או עצים או עשבים וכן כל דבר הגדל מן הקרקע	מותר לקבץ יחד אם נתפורו שלא במקום גדולם כגון בבית (מ"ב ל"ז)		אסור לקבץ ממקום גדולן - אפילו פירות שנשרו במבעור יום אסור לאספן בשבת אפילו מעט - והמעמר אוכלין כשיעור גרוגרות או לבהמה כשיעור מלא פי הגדי או להסקה כדי לבשל ביצה חייב (מ"ב ל"ז)	דוהו מלאכת מעמר - דיש בזה חייב חטאת - דוהו שיעורי החשוב לכל אחד לפי חשובתו (מ"ב ל"ז)
לקבץ דבילה לעשות ממנה עגול או לנקוב האגנים ולהכניס בהם	י"א דאינו חייב אם קבעם בבית באד"ט (ט"ז)		אסור לקבץ דבילה ולעשות ממנה עגול וכן אסור לנקוב תאנים ולהכניס בהם חבל עד שנקבצו גוף אחד וכן כל כיוצא בזה - והעושה כן חייב אף כשעושה בבית (ש"ע י' מ"ב ל"ח)	- שזה תולדות מעמר שדרכן של אותן תפירות לחברן באופן זה - משום מעמר דבאופן כזה עושי לעשות גם בבית כבשדה (מ"ב ל"ח)
לקבץ בידו שמשמון ואגוזים מהדבש			לא יהוק בידו האגוזים ועל ידי זה מפריד הרבש מבחוץ (ש"ע י"א מ"ב ל"ט)	דהוי בורר (מ"ב ל"ט)
לשבור חרס או לקרוע ניר			אסור לשבור החרס או לקרוע הניר כדי להניח עליהם - וכ"ש אם מקפיד על המידה - או קורע ניר לקרעים כדי לקנח את עצמו בהן או לשאר איזה תשמיש (ש"ע י"ג מ"ב מ' מ"א)	מפני שהוא מתקן כלי - שאז יש בו גם משום מחתך - דאז חייב משום קורע שהוא קורע על מנת לתקן (ש"ע י"ג מ"ב מ"א)
לקרוע אגרת המוחתם	באגרת כתב שיכול לומר לאינו יהודי אינו יכול לקרותו כל זמן שאין האגרת פתוח (מ"ב מ"א)		אסור לכרוע אפילו אם יזהר שלא ישבר אותיות החתימה רק יקרע הניר שסביבה - ויש להזהר אפילו לומר לאינו יהודי אם לא לצורך גדול (מ"ב מ"א)	
לדבק נירות או עורות בקולן של ספרים וכיוצא בו			אסור לדבק נירות או עורות בקולן של ספרים וכיוצא בו - והמדבק כשיעור ב' תפירות חייב (ש"ע י"ד מ"ב מ"ב)	- דזה תולדות תופר ומסתברא דשעירו גם כן כתופר (ש"ע י"ד מ"ב מ"ב)
לדבק נירות דבוקים או עורות דבוקים	המפרק ומחבון לקלקל בלבד פטור אבל אסור לכתחילה - אבל היכא שנדבקו הדפין להדרי על ידי שעה - או בשעת הקשירה מותר לפתוח (מ"ב מ"ג מ"ה)		אסור לפרק נירות דבוקים או עורות דבוקים - והמפרק ולא נתכוון לקלקל בלבד חייב וכ"ש בקורע לאיזה צורך במקום התפירה שחייב - ואם נדבקו במקום האותיות אסור לפרק - ואסור לקרוע דפין של ספרים שלא נחתכו מבעוד יום אפילו על אינו יהודי (ש"ע י"ד מ"ב מ"ג מ"ד מ"ה)	- שזה תולדות קירע - דיש בהן חיובא שהוא על מנת לתקן או דנבלל בשם מכה בפטיש דידוע דדרכן של האגוזי ספרים לעיין ולחתוך לבסוף כל הדפים המחברים זה לזה (ש"ע י"ד מ"ב מ"ה באה"ל וחובב)
מי שנסתכבו בגדיו בקוצים	מותר להפריש הקוצים בציונה ובנחת שלא יקרע ואם יקרע יקרע (מ"ב מ"ה)			
ללבוש בגדים חדשים	מותר ללבוש בגדים חדשים ואם נקרע נקרע (מ"ב מ"ה)			
לפצוע אגוזים במטלית	מותר להכות על המטלית שיש בו אגוזים כדי לשבר האגוזים ואינו הושש שמה תקרע המטלית (מ"ב מ"ה)			

כל הזכויות שמורות
אוסף למעשים בני רוח
© התורה והמצוות

משנה ברורה

מן סימן שמו סעיף ו עד סימן שמו סעיף א

דפי סיכום

מהזור שנתיים

חלק ב'

יב אייר

סימן שמו"א

דיני היתר נדרים בשבת

האופן / הדין	מוותר	הטעם	אסור	הטעם
להתיר נדרים בשבת	מוותר להתיר נדרים לצורך שבת - אפילו כשהיה לו פנאי להתירם קודם השבת שאז מסתמא דלכתחילה יפירם בערב שבת אך בדיעבד מותר להפירם בשבת - והוא הדין דמתירין לצורך מצוה אפילו שאינו לצורך שבת (שו"ע א' מ"ב א' באהל אף)	לפי הטעם שאסור משום טרחא היתירו טרחא לצורך שבת ולפי הטעם של ממצוא חפצך מותר דצורך שבת הו"ל חפצי שמים - דלא קנסינן אותו בשביל שלא היתר מקודם השבת - (באהל אף שעה"צ ב')	אסור להתיר נדרים שלא לצורך שבת - אפילו לא היה לו פנאי להתיר קודם שבת (מ"ב א')	דין מטריחין בשבת בכדי וי"א הטעם ממצוא חפצך - משום דהלא יכול להתיר אחר השבת ולמה לו לאטרוחי בשבת בכדי (מ"ב א' שעה"צ א')
דברים שהם צורך שבת שמותר להתיר נדרים בשבילם	אם נדר לגמרי מאכילה ושתיה בשבת - או אפילו רק מאכילת בשר ושתיית יין - והוא הדין אם נדר שלא ללבוש מלבוש שצריך בשבת - והוא הדין אם רגיל לישן בשבת ונדר שלא לישן בשבת (מ"ב ב')	דדבר זה הוא מצוה בשבת - דכן מסתברא דהוא הדין שאר דברים שדרך לענג בהם השבת - שלישינן גם כן מתענוגי שבת אם רגיל בכך דהכל תלוי אם הוא עונג שבת (מ"ב ב' שעה"צ ד' ה')	אם נדר לגמרי מאכילה ושתיה - והפרמ"ג מסופק אם נדר מאכילת איזה מיני פירות או משקה (שעה"צ ג' ד')	דאז אין הנדר חל כלל דנדר שוא - הוא - דאפשר שיכול לענג אפילו בלאו אותו פרי או משקה (שעה"צ ג' ד')
שיפר הבעל נדריו אשתו או אב נדריו בתו נערה בשבת	מוותר להבעל להפר נדריו אשתו אפילו נדרים שאינו לצורך השבת אפילו שמע בשבת סמוך לחשיכה וה"ה אב נדריו בתו נערה - וכשהוא מפר מפר הנדר בליבו ואומר לה שלי ואבלי שלי ושתיו (שו"ע א' מ"ב ג')	מפני שאם לא יפר לה היום לא יוכל עוד להפירם שאין יכול להפר אלא ביום שמעו דוקא כדכתיב ביום שמעו - דזמן הפרתה לא הוי מעת לעת אלא אותו היום בלבד - דלא יאמר כמו שאומר בחול (שו"ע א')	כשמפר בשבת לא יאמר לה "מפר ליכ"י" - ואם הבעל אינו יודע עדיין מנדריו אשתו והוא שלא לצורך שבת יותר טוב שלא להודיע לו עד אחר השבת - והוא הדין אם נדרה לזמן וכלה הזמן בשבת אסור להפר אם אינו לצורך שבת (מ"ב ג')	דלא יאמר כמו שאומר בחול - כדי שלא יצטרך להפר בשבת ביום השמועה - כיון דלמחר שריא למה יעשה דבר שלא לצורך היום ודמיא לשאלת נדרים שאסור להתיר היכא שהדבר אינו לצורך היום (מ"ב ג')
הזמן שיכול הבעל להפר נדריו אשתו ואב נדריו בתו	אם שמע בלילה יש לו זמן להפר לה כל הלילה וכל היום בשבת (מ"ב ד')	דכתיב ביום שמעו (מ"ב ד')	אם שמע ביום אפילו סמוך לחשיכה אין לו זמן להפר לה אלא קודם הלילה (מ"ב ד')	דזמן הפרתה לא הוי מעת לעת אלא אותו היום בלבד (מ"ב ד')
להתיר למי שנשבע לעשות מלאכה פלונית עד זמן פלוני ויום האחרון של אותו זמן בשבת ואותו מלאכה אסור לעשות בשבת	אם יש לו פסח חרטה להתיר נדרו נשאלין - אפילו בשבת והוא הדין אם יש לו רק חרטה מעיקרו לחוד גם כן מתירין נדרו - ויכול לעשות מנהחטה גופא פתח להתיר נדרו (שו"ע ב' מ"ב ו')	כדי שלא יעבור על נדרו - שאם לא יתירו לו היום את שביעתו יעבור על לא יחל דברו - דשואלין לו אלו היה יודע שיתחרט לבסוף על נדרו או על שביעתו האם היה מקבל על עצמו לכתחילה דבר הזה בנדר ושבעה, וכשמשיב לא, מתירין לו (מ"ב ו' ז')	אם אפשר לעשותו מערב שבת אסור לו להתרשל מלעשות ולסמוך על סמך שיתורו לו בשבת רק צריך לעשותו מערב שבת (באהל ולא)	כדי שלא יצטרך להתיר בשבת (באהל ולא)
להתיר חרמי הקהל בשבת	נהגו להתיר חרמי הקהל בשבת אף על פי שאינם לצורך שבת (שו"ע ג')	לפי שאין דרך כנופאי אלא בשבת ואם לא יתירוהו לו לא יתאספו ביום אחר ונמצא שלא יהיה לו היתר לעולם והוי כנדריו אשתו (מ"ב ח')	אין מתירין חרמים אלא לצורך שבת (שו"ע הרב ג')	דהתרת חרמים דינה כהתרת נדרים (שו"ע הרב ג')
להחרם בשבת	מחרימין בשבת בדברים שהם לצורך שבת וכן למי שחילל שבת - וכן לדבר שיש בו תיקון המדינה ואם לא יחרמו בשבת לא יתאספו ביום אחר ויגרע התיקון - וכן מי שביזה החכם יכול לנודתו לכבודו - וכ"ש שמוותר להחרים בשבת בדבר הנוגע על הכלל (ס' ש"ו מ"ב נ"ב שו"ע הרב ג')	כמו שמותר להתיר הנדר או החרם מטעם זה - מפני שזהו ג"כ תיקון המדינה להעמיד המשפט על תילו וגם דבר מצוה הוא משום כבוד התורה - (שו"ע הרב ג')	אסור להחרים בשבת למי שעבר עבירה אחרת שאינו מחלול שבת כשאינו לצורך שבת, אם לא במה שהתירו להחרים - ואין למחות במה שנהגין בירידים שהשמש קורא מתוך הכתב מי שהוא מוחרם על פי בית דין משום חובותיו - וי"א דאף לצורך רבים אין כדאי להחרים בשבת (ס' ש"ו מ"ב נ"א נ"ב שו"ע הרב ג')	דין לעשות חרם ולהתירו שוין - מפני שצריך להכריז בשבת שמתאספים כולם ויודעים לכופו בעירו לשלם ולולי זה היו נפסדין החובות וכל משא ומתן - דבשבת כתוב בו ברכה (ס' ש"ו מ"ב נ"א נ"ב שו"ע הרב ג')
להתיר מי שנודוהו בחלום	מוותר להתיר למי שנודוהו בחלום (באהל ט' ב' שו"ע הרב ד')			

איזה שבותים מותר לעשות בביה"ש?

כל הדברים שהם אסורים מדרבנן לא גזרו עליהם בין השמשות, והוא שיהא שם דבר מצוה או דוחק, ולא כל ביה"ש התירו אלא מעט הסמוך ללילה אסור משום תוספת, כיצד מותר לו בין השמשות לעלות באילן או לשוט על פני המים להביא לולב או שופר, וכן מוריד מהאילן או מוציא מהכרמלית עירוב שעשה והוא התכוין לקנות שביתה ברה"ר או ברה"י הסמוך אצל הכרמלית, ואף שא"צ לזה עתה כ"א בשבת, וכן אם היה טרוד ונחפו לדבר שהוא משום שבות מותר ביה"ש, ודבר שהוא צריך שבת אף שאפשר לו בלעדם ורק שיתוסף לו ענג חשיב צורך מצוה, וממילא מותר כאן בדבר שבות בין השמשות, וי"א דדוקא כשהוא שעת הדחק גדול, ומ"מ לכ"ע לא גזרו על שבות ביה"ש במקום הפסד מרובה, ואפשר דה"ה במקום צורך גדול, ומטעם זה מותר לומר בין השמשות לעכו"ם להדליק לו נר שידליק תיכף ביה"ש לצורך שבת, אבל לבקשו שידליק אח"כ בשבת אסור אפילו אם בקשו מבע"י לשבת, ולא דוקא לצורך סעודה דה"ה אם מבקשו שידליק בחדר שישן שם ג"כ יש להקל, ויש להתיר אף אם אינו טרוד מזה.

איזה שבותים אסור לעשות אפי' בביה"ש?

יש דברים שאיסורן מדרבנן וגזרו עליהן ביה"ש אף לצורך מצוה, כגון להעביר פחות פחות מד"א וכדו', ואין מערבין עירובי תחומין ביה"ש אף שהוא לצורך מצוה, וכן מלאכה שאין צריכה לגופה חמור משאר איסור דרבנן ואסור בכל גווני ביה"ש, ועל כן אסור לומר לא"י בביה"ש לכבות נר אם אין זה לדבר מצוה ואין טרוד ונחפו לדבר זה, וכ"ז דוקא כשלא קבל עליו שבת, אבל אם קבל עליו שבת אפילו הוא מבע"י, ואפילו אם רק הצבור קבלו עליו שאז חל עליו שבת בע"כ, אסור לו לעשות כל שבות בעצמו אפילו לדבר מצוה אם לא ע"י עו"ג. ובביה"ש של מוצ"ש י"א דיש להחמיר בכל השבותים, וי"א דאף במו"ש ביה"ש מותר שבות לצורך מצוה, ולמעשה יש להחמיר. וולדעת הש"ע אפילו אם נקול בביה"ש הוא רק לעד י"ג מיטט קודם צאת הכוכבים, אף כ"ז בידוע לנו שכבר הגיע זמן ביה"ש, אבל בספק אם הגיע זמן ביה"ש בודאי אסור, ונראה דבמ"ש יש להחמיר עד סמוך לצד"כ שאז הוא ביה"ש דר' יוסי זמן מועט מאד מאד.

מי מצווה להפריש קטן העובר איסור?

קטן אוכל נבלות אין ב"ד מצווין להפרישו, וה"ה כל שאר אסורים אפילו טומאת כהנים וכן חלול שבת אם עושה לדעת עצמו, אבל אם עושה בשביל גדול צריך למחות בידו, אבל אביו מצווה לגעור בו להפרישו אפי' מאיסור דרבנן, דאפילו לחנך בניו ובנותיו במצות הוטל עליו וכ"ש להפרישם מאיסור, וי"א דמצות חינוך מוטל גם על האם, ובאיסור דרבנן אם לא הפרישו האב אין ב"ד מוחין בידו, אבל באיסור דאורייתא ב"ד מוחין ביד האב להפרישו, ומאיסור דרבנן פעמים שאין צריך להפרישו ואף ליתן לו לכתחלה מותר, דהיינו בשצריך לכך וכגון רחיצה וסיכה ביה"כ. וכן אסור להרגילו בחילול שבת ומועד ואפי' בדברים שהם משום שבות, כגון שיאמר לו הבא לי מפתח ואפילו דרך כרמלית.

האם יש חילוק בין הגיע לחינוך ללא הגיע?

י"א דכל זה בקטן דלא הגיע לחינוך, אבל הגיע לחינוך צריכים להפרישו, ובדאורייתא יש להחמיר כדעה זו, וע"כ אם העו"ג רוצה

להאכיל לקטן ישראל שהגיע לחינוך דבר שאסור מה"ת מוטל גם על אחרים למחות בידו, אבל בדבר שאיסורו מדרבנן אין מוטל רק על האב, ובאמת על האב מוטל להפרישו מאיסורא אפילו במלתא דרבנן משהוא בר הבנה.

באיזה אופן מותר להאכילו איסור בידים ע"י עכו"ם?

להאכילו בידים אסור לכל אדם אפילו מדרבנן ואפילו התינוק אינו בר הבנה כלל, ולכן אסור ליתן לתינוק דבר מאכל של איסור אפילו לשחוק בו שמא יאכלנו, וי"א דאם התינוק צריך לכך מותר אפילו לספות לו בידים דבר שהוא אסור מדרבנן, ולטלטל הספרים לבהכ"ע במקום שאין עירוב ע"י תינוק לכ"ע אסור דרך לצרכו מותר ולא לצרכו ואדרבה מחינן בידים, ויש תקנה ליתן להתינוק חומש וסידור שישא לבהכ"ע לצורך עצמו וממילא יצטרף הגדול עמו להתפלל יחד. ולומר לא"י שיתן דבר איסור לתינוק ג"כ אסור וכמו בכל איסורין דאמירה לעו"ג אסור, וכ"ש לומר לתינוק בעצמו שיאכל דאסור, ואם התינוק צריך לכך כגון שהוא קצת חולה מותר לומר לעו"ג להאכיל אותם אפילו בדבר שהוא אסור מן התורה, וכן נוהגים בפסח שמצויים לעו"ג לישא התינוק אל ביתו ולהשקותו חמץ, וכן אם הוא צריך לשתות סתם ינם שהמים היזק לו יצוה להעו"ג ליתן לו, ואם התינוק חולה וא"א לשתות אותו חוץ לבית יבקש מעו"ג שיתן להתינוק חמץ והעו"ג מביא החמץ ומעמידו בבית, ואז אפילו הולך העו"ג לפעמים יכול לצוות לקטן ליתן לזה לשתות, אבל הוא לא יגע בו, אך בכל זה יזהר שלא יקדים לו דינר דע"י ויהיה קנוי לו החמץ.

קטן שעבר עבירה האם צריך תשובה או לשלם גניבתו?

קטן שהכה את אביו או עבר שאר עבירות בקטנותו אע"פ שא"צ תשובה כשיגדל מ"מ טוב לו שיקבל על עצמו איזה דבר לתשובה. קטן שגנב או שהזיק ראוי לב"ד להכותו שלא ירגיל בה, אפילו ההיזק היה רק בענין גרמי בעלמא, וכן חבלה וביזוי וכל דברים שבין אדם לחבירו ב"ד מצווין להפרישו שלא יארע תקלה על ידו, אבל אין צריך לשלם אם אין הגנבה בעין. וכ"ז מדינא, אבל לפני משורת הדין בין שחבל בו בגופו או שהזיק לו בממנו צריך לשלם לו. ואם שמע לבנו ובתו הקטנים שהם מדברים לשה"ר מצווה לגעור בהם ולהפרישם וכן ממחלוקת ושקר וקללות.

מאיזה גיל מחוייב לחנכו במצוות עשה ולא תעשה?

שיעור החינוך במ"ע הוא בכל תינוק לפי חריפותו וידיעתו בכל דבר לפי ענינו, כגון היודע מענין שבת חייב להרגילו לשמוע קידוש והבדלה, היודע להתעטף כהלכה חייב בציצית, וכן כל כיו"ב בין במ"ע של תורה בין בשל ד"ס, אבל החינוך בלי"ת בין של תורה בין של דבריהם הוא בכל תינוק שהוא בר הבנה שמבין כשאומרים לו שזה אסור לעשות או לאכול, אבל תינוק שאינו בר הבנה כלל אין אביו מצווה למנעו בע"כ מלאכול מאכלות אסורות או מלחלל שבת אפילו באיסור תורה, וכן אם הוא כהן אין צריך להוציאו מבית שהטומאה בתוכו, ולהכניסו בבית שטומאה בתוכו וכן לספות לו בשאר איסורים אסור אפילו בתינוק שאינו בר הבנה עדיין, ומ"מ אשת כהן מעוברת שקרבו ימיה ללדת מותרת ליכנס לכתחלה באהל המת.

האם נכון מה שנותנין לקטן להוציא לרה"ר בשבת?

הגנה בעצמך...

זכות הלימוד

כל הזכויות שמורות
המחזור לתינוקות מ"ג וי"ח
ע"פ משנה ברורה

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהדורה הספיק

משנה ברורה מן סימן שמב סעיף א עד סימן שדמ סעיף א

דפי סיכום

מהזורר טעתיים

חלק ב'

יג אייר

סימן שמ"ב

בין השמשות מותר לעשות דברים שאסור חז"ל משום גזירה

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
לעשות בין השמשות דברים שאסורים מדרבנן אם עדיין לא קיבלו עליו שבת	מותר לעשות בין השמשות דבר מצוה כגון לעלות לאילן להביא שופר - או להוציא העירוב שעשה מכתמלית לרשותו וכן להורידו מאילן - וכן אם הוא דחוק כגון אם היה טרוד ונחפו לאותו דבר ואם לא יהיה נעשה הוא מצטער בשבת ויש הפסד מרובה או צורך גדול או כשהוא טרוד לברות מפני הכותים וצריך לעירוב - וכ"ש דמותה השבות דאמירה לאינו יהודי - וכן דבר שהוא לצורך שבת אף שאפשר בלעדו רק שיתוסף לו עונג (ש"ע א' באהל מותר ט' רס"א מ"ב ט"ז)	דברים שאסורים משום שבות לא גזרו עליהם בין השמשות - דחשוב צורך מצוה אף שאינו צריך לזה עתה כל כך בשבת משום דמתחילה אין מערבין ערובי תחומין אלא לדבר מצוה ואם יהיה אסור להביאו אצלו לא יחול עירובו - דלית בה מעשה - דחשוב צורך מצוה ודין אחד הוא לענין עירוב לדבר מצוה (ש"ע א' ט' רס"א מ"ב ט"ז באהל מותר)	יש דברים שגזרו עליהם אפילו כשהוא לצורך מצוה, כגון אסור בין השמשות להעביר אף לצורך מצוה פחות פחות מוד' אמות - דהרבה פוסקים טוברים דאין מערבין ערובי תחומין בין השמשות אף לצורך מצוה - וכן אסור לעשות מלאכה שאינה צרובה לגופה בין השמשות בכל גווני - ואפילו דבר שנחפו עליה כתוב הנ"ב דליבו נוקף להחמיר אם הוא רק צורך חול ואין בו הפסד מרובה או רק צורך חול אין בו צורך גדול (מ"ב א' ט' רס"ז מ"ב ט"ז)	יש דברים שגזרו עליהם אפילו כשהוא לצורך מצוה, כגון אסור בין השמשות להעביר אף לצורך מצוה פחות פחות מוד' אמות - דהרבה פוסקים טוברים דאין מערבין ערובי תחומין בין השמשות אף לצורך מצוה - וכן אסור לעשות מלאכה שאינה צרובה לגופה בין השמשות בכל גווני - ואפילו דבר שנחפו עליה כתוב הנ"ב דליבו נוקף להחמיר אם הוא רק צורך חול ואין בו הפסד מרובה או רק צורך חול אין בו צורך גדול (מ"ב א' ט' רס"ז מ"ב ט"ז)
לעשות בין השמשות דברים שאסורים מדברי סופרים כשכבר קיבלו עליו שבת	רק השבות של לעשות על ידי אינו יהודי מותר (מ"ב א')	דלענין אמירה לאינו יהודי לא מחמירין טפי מבין השמשות (ס' רס"א מ"ב י"ז)	אסור לעשות בעצמו כל שבות אפילו לדבר מצוה אם קיבל עליו שבת כגון על ידי ממזר שיר או בזמננו לכה דודי אפילו עדיין מבעוד יום - או אפילו רק הציבור קבלו עליו שבת (מ"ב א')	דלענין אמירה לאינו יהודי לא מחמירין טפי מבין השמשות (ס' רס"א מ"ב י"ז)
לעשות בין השמשות של מוצאי שבת דברים אסורים שלא גזרו עליהם בין השמשות בערב שבת	י"א דמוינא אין חילוק בין בין השמשות של ערב שבת לבין השמשות של מוצאי שבת (מ"ב ב')	דדוקא ברבר שאסור דאורייתא מחמירין באפוקי יומא מעילי יומא (באהל בין)	המ"א מסופק בזה אם הש"ע מיירי רק בערב שבת אבל בבין השמשות של מוצאי שבת אפשר דאסור, והח"א מחמיר בזה ואסור בבין השמשות של מוצאי שבת - ואם הוא ספק אם הגיע בין השמשות בודאי אסור - ולמעשה יש להחמיר במוצאי שבת (מ"ב ב')	דדוקא ברבר שאסור דאורייתא מחמירין באפוקי יומא מעילי יומא (באהל בין)
לעשות בכל הזמן של בין השמשות מהדברים האסורים שלא גזרו עליהם בין השמשות			אולי לא כל בין השמשות התירו לו אלא מעט הסמוך לחשיכה אסור (באהל מותר)	
לומר לאינו יהודי בין השמשות שידליק לו נר	מותר לומר לאינו יהודי בין השמשות שידליק לו נר תיכף בין השמשות - לצורך שבת כל צורך סעודה או שידליק בחצר שישן שם - ולשעה"צ אפילו אינו טרוד מזה (ש"ע א' מ"ב ז' שעה"צ ח')	דאמירה לאינו יהודי שבות ולא גזרו עליהם בין השמשות - להפרמ"ג הוא טרוד ומצטער מזה - כיון שהוא מתענג בזה בשבת הוי צורך מצוה (ש"ע א' שעה"צ ח')	אסור לבקש אינו יהודי אפילו מבעוד יום שידליק לו נר בשבת גופא (מ"ב ז')	אולי לא כל בין השמשות התירו לו אלא מעט הסמוך לחשיכה אסור (באהל מותר)
לעשות בין השמשות דברים שאסורים מדרבנן אם עדיין לא קיבלו עליו שבת	מותר לעשות בין השמשות דבר מצוה כגון לעלות לאילן להביא שופר - או להוציא העירוב שעשה מכתמלית לרשותו וכן להורידו מאילן - וכן אם הוא דחוק כגון אם היה טרוד ונחפו לאותו דבר ואם לא יהיה נעשה הוא מצטער בשבת ויש הפסד מרובה או צורך גדול או כשהוא טרוד לברות מפני הכותים וצריך לעירוב - וכ"ש דמותה השבות דאמירה לאינו יהודי - וכן דבר שהוא לצורך שבת אף שאפשר בלעדו רק שיתוסף לו עונג (ש"ע א' באהל מותר ט' רס"א מ"ב ט"ז)	דברים שאסורים משום שבות לא גזרו עליהם בין השמשות - דחשוב צורך מצוה אף שאינו צריך לזה עתה כל כך בשבת משום דמתחילה אין מערבין ערובי תחומין אלא לדבר מצוה ואם יהיה אסור להביאו אצלו לא יחול עירובו - דלית בה מעשה - דחשוב צורך מצוה ודין אחד הוא לענין עירוב לדבר מצוה (ש"ע א' ט' רס"א מ"ב ט"ז באהל מותר)	יש דברים שגזרו עליהם אפילו כשהוא לצורך מצוה, כגון אסור בין השמשות להעביר אף לצורך מצוה פחות פחות מוד' אמות - דהרבה פוסקים טוברים דאין מערבין ערובי תחומין בין השמשות אף לצורך מצוה - וכן אסור לעשות מלאכה שאינה צרובה לגופה בין השמשות בכל גווני - ואפילו דבר שנחפו עליה כתוב הנ"ב דליבו נוקף להחמיר אם הוא רק צורך חול ואין בו הפסד מרובה או רק צורך חול אין בו צורך גדול (מ"ב א' ט' רס"ז מ"ב ט"ז)	יש דברים שגזרו עליהם אפילו כשהוא לצורך מצוה, כגון אסור בין השמשות להעביר אף לצורך מצוה פחות פחות מוד' אמות - דהרבה פוסקים טוברים דאין מערבין ערובי תחומין בין השמשות אף לצורך מצוה - וכן אסור לעשות מלאכה שאינה צרובה לגופה בין השמשות בכל גווני - ואפילו דבר שנחפו עליה כתוב הנ"ב דליבו נוקף להחמיר אם הוא רק צורך חול ואין בו הפסד מרובה או רק צורך חול אין בו צורך גדול (מ"ב א' ט' רס"ז מ"ב ט"ז)

כל הזכויות שמורות
אוסף הפירושים של רשות
המחוקקת והשכל

משנה ברורה מן סימן שמב סעיף א עד סימן שדמ סעיף א

דפי סיכום

מהזור שנתיים
חלק ב'

יג אייר

סימן שמי"ג דיני קטן בשבת

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
שיפירש אב או אם בינם מאוכל נבילות או משאר אסורים וכן מלחלול שבת	אם הקטן עושה בשביל גדול צריך למחות בידו ולהפרישו - וי"א דאם הקטן הגיע לחינוך צריכים להפרישו וכן פסק הח"א באיסור דאורייתא - ואם הדבר מפורסם לרבים ויש ליחוש שיטעו השומעים לומר שדבר זה מותר צריך למחות אע"פ שעושה על דעת עצמו (מ"ב א' באה"ט א')	- ס"ל דמין שהגיע לחינוך מוטל על כל אדם להפרישו מאסורא כמו על אביו - כדי שלא יטעו לומר שדבר זה מותר (באה"ט א')	אם הקטן עושה על דעת עצמו אין בית דין מצווה להפרישו אם הקטן לא הגיע לחינוך - וי"א שאפילו הגיע לחינוך אין בית דין מצווה להפרישו וכן דעת המחבר (מ"ב א' ח')	- דס"ל דלא שייך חינוך לבית דין אלא לאב בלבד
שיפירש אב או אם בינם מאוכל נבילות או משאר אסורים וכן מלחלול שבת ומלשון הרע	אביו וי"א שגם האם מצווה להפרישו מאיסור דאורייתא - ומאיסור דרבנן - ופשט דאב ששומע בנו או בתו הקטנים שהם מדברים לשון הרע מצווה לגעור בהם ולהפרישו וכן מנחלקות ושקר וקללות (ש"ע א' מ"ב ג')	דמוטל על האב והי"א גם על האם לתנך בניהם ובנותיהם במצות, כדכתיב חנוך לנער על פי דרכו א"כ כל שכן להפרישו מאיסור דאורייתא - כמו שצריך לחנך בניהם במצות דרבנן (מ"ב ג')	באיסור דרבנן פעמים שאינם צריכים להפרישו ון קטן הצריך לכך נכון רחיצה וסיכה ביום כפורים - ולהשי"ע הרב אין אמו מצוה עליו כלל בין במצות עשה בין בלא תעשה (מ"ב ג' ש"ע הרב ד')	
ליתן לבנו הקטן או לקטן אחר דבר שאסור מדרבנן או להרגילו באיסורים	מותר ליתן לכתחילה אם צריך התינוק לכך כגון רחיצה וסיכה ביום כפורים (מ"ב ג')		אסור ליתן אפילו איסור מדרבנן - אפילו לשחוק בו - אפילו הקטן אינו בר הבנה כלל - ולדעת המחבר אסור אפילו אם התינוק צריך לכך - ואסור להרגילו באסורים כגון איסור שבת אפילו בדברים שהם שבות (ש"י א' באהל מדברי)	דאסור מן התורה, מקרא יתירא לא תאכלום לא תאכל, ומאמרו ואמרת ואמרו חז"ל אמור לגדולים שיאמרו לקטנים ומכאן לומדים לכל התורה כלה - שמה יאכלנו - דהוי כמאמלו בידים
שהביד ימחה באב שלא מזה על בנו להפרישו מאיסור	באיסור דאורייתא בית דין מוחזק ביד האב שיפירש בנו מאיסור (מ"ב ג')		באיסור דרבנן אם לא הפרישו האב אין בית דין מוחזק בהאב שיפירשו (ש"ע א' מ"ב ג')	
שיעור החינוך במצות עשה ובמצות לא תעשה	במצות עשה בכל קטן לפי חריפתו וידעתו ובכל דבר לפי ענינו כגון היודע מענין שבת חייב להרגילו לשמוע קידוש והבדלה, היודע להתעטף כהלכה חייב בציצית, בין במצות עשה של תורה בין בשל סופרים - אבל החינוך בלא תעשה בין של תורה בין של דברים הוא בכל תינוק שהוא בר הבנה שמבין כשאומרים לו שזה אסור לעשות או לאכול (מ"ב ג')		תינוק שאינו בר הבנה כלל אין אביו מצוה למנעו בעל כרחו מלאכול מאכלות אסורות או מלחלול שבת אפילו באיסור של תורה (מ"ב ג')	מין שאינו מבין כלל הענין מה שמונעו ומפרישו (מ"ב ג')
כחן קטן בבית הטומאה	אשת כחן מעוברת שקרבו ימיה ללדת מתרת לנכס לכתחילה באהל המת אף שנראה לנו בודאי שחלם של ילד ושמה ידעה זכר וטמא שם (מ"ב ג')	דספק ספיקא הוא שמה יהיה נקבה ושמה יהיה נפל (מ"ב ג')	כחן קטן שאינו בר הבנה אינו צריך להציאו מבית הטומאה - אבל אסור להניטו בבית הטומאה אפילו התינוק אינו בר הבנה עדיין (מ"ב ג')	מין שאינו מבין כלל הענין מה שמונעו ומפרישו (מ"ב ג')
לטלטל הספרים לבית הכנסת במקום שאין עירוב על ידי קטן ולסמוך על הרשבי"א דס"ל דאסור דרבנן ספינן לה בידים	יש תקנה ליתן להתינוק חומש וסידור שישא לבית הכנסת לצורך עצמו להתפלל ולשמוע קריאת התורה וממילא יצטרף הגדול עמו להתפלל יחד (באהל מדברי)	שאו התינוק מוליכו לצורך עצמו	אסור לטלטל הספרים על ידי תינוק לבית הכנסת במקום שאין עירוב אפילו להרשבי"א (באהל מדברי)	דאף להרשבי"א ספינן לה רק לצרכו ולא לצרכו ואירבה צריך למחות (באהל מדברי)
לומר לאינו יהודי שיתן דבר איסור לתינוק	אם התינוק צריך לכך כגון שהוא קצת חולה מותר לומר לעובד גלולים להאכיל התינוק אפילו בדבר שאסור מן התורה (מ"ב ד')		אסור לומר לאינו יהודי שיתן דבר איסור לתינוק (מ"ב ד')	כמו בכל אסורין דאסור אמירה לעובד גלולים (מ"ב ד')
לומר לאינו יהודי שיתן חמץ לתנוק, אם התינוק צריך לכך כגון שהוא קצת חולה	נהגים שמצווים לעובד גלולים לישא התינוק אל ביתו ולהשקותו חמץ, ואם התינוק חולה ואי אפשר לשאת אותו חוץ לבית, יבקש מעובד גלולים שיתן לתנוק חמץ, העובד גלולים מביא חמץ ומעמידו בבית, (ואו אפילו הלך העובד גלולים לפעמים יכול לצוות לקטן ליתן לזה לשותות) (מ"ב ד')	דהוי לה חמצו של עובד גלולים בבית ישראל דאין ישראל עובר בכל יראה (מ"ב ד')	הישראל לא יגע בחמץ - וגם יזהר שלא יקדים לו דינר (מ"ב ד')	שמה יאכל ממנו - דעל ידי זה יהיה קניי לו החמץ (מ"ב ד')
עובד גלולים שרצה להאכיל לקטן ושראל שהגיע לחינוך דבר שאסור	דבר שאסור מדאורייתא מוטל גם אחרים שאינו האב למחות בידו - ובדבר שאסור מדרבנן מוטל רק על האב (מ"ב ז')	לפי הי"א דקטן שהגיע לחינוך צריכים להפרישו - דהאב מחריב להפרישו אפילו מקודם לכן כשהגיע הזמן שהוא בר הבנה (מ"ב ז' שעה"צ ט"ו)	דבר שאסור רק מדרבנן אין אחרים צריכים למחות בידו (מ"ב ז')	שליפי ח"א צריכים להחמיר כהשיטה שבי"ד צריכים להפרישו רק בדבר שאסור מדאורייתא (מ"ב ז')
קטן שהכה את אביו או שעבר שאר עבירות בקטנותו	טוב שיקבל על עצמו איזה דבר לתשובה ולכפרה אף על פי שעבר קודם שנעשה בר עונשין (רמ"א א')		אין צריך תשובה כשגדול (רמ"א א')	
קטן שגנב או שהזיק	ראוי לבית דין להכותו - וכן חבלו ובידו וכל הדברים שבין אדם לחבירו בית דין מצוים להפרישו - ולפנים משורת הדין בין שחבל בו בגופו או שהזיק לו בממנו צריך לשלם לו אפילו הדיק היה בענין גרמי בעלמא (מ"ב ט' שעה"צ י"ח)	שלא ירגיל בה - שלא יארע תקלה על ידו - (מ"ב ט')	מדינא אין צריך לשלם אם אין הגניבה בעין (מ"ב ט')	

אינו יודע איזה יום הוא שבת מתי יקדש?

ההולך במדבר ואינו יודע מתי הוא שבת, מונה שבעה ימים מיום שנתן אל לבו שכחתו, ואותו היום גופא הוא יום א' למנין ששת ימי החול, ומקדש השביעי בקידוש והבדלה על הפת והיין, ואם אין לו יקדש ע"י התפלה המתפלל של שבת ביום זה ויוצא בזה מדאורייתא אפילו אם היום הוא באמת שבת, וגם יבדיל בתפלה שאומר אתה חוננתנו ויוצא בזה ע"פ הדחק. וה"ה אם נשבה בין העו"ג ונשכח יום שבת ממנו, אך לפעמים בזה יכול לברר מחשבונותם באיזה יום חל שבת שלנו. וה"ה אם שכח באיזה חודש עומד או מנין הימים של חודש בניסן סיון תשרי, ויוצייר זה בימים שאין הלכנה נראית וכדומה, דזה ג"כ א"א לידע ולהכיר הימים טובים ואינו יודע מתי חל המועדות, צריך לנהוג מספק בקדושה עד שידע שיצאו הימים טובים.

אינו יודע איזה יום הוא שבת מתי מותר במלאכה?

אם יש לו ממה להתפרנס מכספו, שיש לו או שיוכל למכור איזה חפץ או שיוכל להשיג בהקפה מבני השיירא עד שיגיע למקום ישוב, או במתנה מאצלם, אפילו אין לו כ"א לחם בעלמא אסור לו לעשות מלאכה כלל אפילו בכל ששת הימים עד שיכלה מה שיש לו, ואז יעשה מלאכה בכל יום אפילו ביום שמקדש בו רק כדי פרנסתו מצומצמת, ואם יכול להתענות יום אחד בלי סכנה אסור לו לעשות מלאכה באותו יום דאין כאן פק"ה, וי"א דאין צריך לסגף עצמו בתענית כדי שיוכל למהר לצאת מן המדבר, ואפי' ביום הששי שלו כדי להכין על יום השביעי שלו שלא יצטרך לעשות בו מלאכה ג"כ אסור יותר, אבל כדי פרנסה מותר. ובדיעבד אם הרויח ביום אחד יותר מכדי פרנסתו אסור לו למחר לעשות מלאכה עד שיכלה מה שיש לו. ומותר לילך בו בכל יום אפי' כמה פרסאות אפי' ביום שמקדש בו, אבל שארי איסורים אפי' אינו רק שבות דרבנן אסור לעשות ביום השביעי שלו, ויש מקילין בשבות אפילו ביום הז' שלו. ותפלין חייב להניח בו, ואך בעת התפלה של שבת לא יניח התפלין כדי שלא יהיה תרתי דסתרי.

אם יודע איזה יום יצא וא"י איזה יום שבת מה דינו?

היה יודע מנין יום שיצא בו, כגון שיודע שהיום יום רביעי או יום חמישי ליציאתו אבל אינו יודע באיזה יום יצא, וע"כ אסור לעשות תיכף מלאכה דשמא יצא ביום ג' וד' והיום יום שבת וכו', ומותר לעשות מלאכה כל מה שירצה ביום שמיני ליציאתו וכן בליל, שביום כזה יצא מביתו דבודאי לא יצא בשבת, וכן ביום ט"ו וביום כ"ב וכן לעולם, אבל ביום ט' אסור, ואם יכול לעשות מלאכה באותו יום שיספיק לו להתפרנס מזה כל השבוע אסור לעשות מלאכה כל השבוע. אם נתנה הממשלה הרוממה מלאכה לאיש הצבא שתהיה עושה מתוקנת ליום השבת בצהרים מחוייב להכין המלאכה מקודם

כדי שלא יצטרך לחלל השבת, אך אם לא היה לו פנאי בכל היום עד ביה"ש אפשר דמוטב לו לעשות המלאכה למחר אף שאז הוא יום שבת בודאי, שאז הוא מוכרח לזה ואין עליו איסור, משא"כ עתה הוא מחלל שבת ברצונו בספק, ואפשר דמוטב יותר שיקדים דאפשר שינצל עי"ז מחילול שבת וצ"ע.

על מה חייב משום סורק ומנפץ וטווה?

הסורק צמר או פשתן או שאר דברים כמו שסורקין הפשתן והצמר או כמו שנופצין הצמר לעשות הלבדין, והמנפץ הגידין דהיינו שחובט במקל על הגידין עד שעושה אותן כחוטין לטוות אותן כמו שהסופרין עושין, כ"ז קרוי מנפץ וחייב, אבל המנפץ גבעולי פשתן וקנבוס חייב משום דש. הטוה אורך ד' טפחים מכל דבר הנטוה חייב, אחד הטוה את הצמר או פשתן או נוצה או שערות או גידין וכן כל כיוצא בזה, ולא דוקא בכלי אלא אפילו אם טוה בידים. הלוקח חוטין ושזור אותם חייב משום טווה, וכן העושה הלבדין הי"ז תולדת טוה וחייב.

על מה חייב משום עושה שני בתי נירין?

העושה שתי בתי נירין חייב. העושה נפה או כברה או סל או סבכה או שארג מטה בחבלים וה"ה בקש בכל דבר הי"ז תולדת עושה נירין, ומשיעשה שני בתים חייב, ונירין לאו דוקא אלא שמשרשר ומרכיב חוט אחד בשתי מלמטה ואחד מלמעלה ומעמיד השתי בהן כתיקונו.

על מה חייב משום אורג ומיסך?

דרך האורגין שמותחין החוטין תחלה באורך היריעה וברחבה ושנים אוחזין זה מכאן וזה מכאן ואחד שובט בשבט על החוטין ומתקן אותם זה בצד זה עד שתעשה כולה שתי או ערב, ומתיחת החוטין כדרך האורגין נקרא מיסך, וכשכופלין אותה ומתחיל להכניס השתי בערב נקרא אורג. המיסך חייב, והשובט על החוטין עד שיתפרקו ויתקנם הי"ז תולדת מיסך, והמדקדק את החוטין ומפרידן בעת האריגה הי"ז תולדת אורג. אחד האורג בכגד או בקנים או שעושים חלונות מחתיכת עץ כמו שעושים לסכך עליו או בשערות או בכל דבר חייב. והקולע נימין ושערות וכל דבר הי"ז תולדת אורג וחייב. וה"מ בתלוש, אבל הקולע שערות ראש במחובר אינו כאורג, אבל עכ"פ איסור יש בזה לקלוע או להתיר קליעתו. הפוצע שני חוטין לרמב"ם שמוציא השתי מן הערב או להיפוך ולראב"ד שחתך שני חוטין אחר האריגה מן המסכת חייב. וצריכין רופאי ישראל לזהר כשצריכין חוטין מפורדין ליתן על המכה ולוקחין חתיכת בגד פשתן ומפרידין החוטין והוי מלאכה דאורייתא.

הגנה בעצמך... העושה חוטי הציצית בשבת על כמה לאוין חייב?

לימוד שבת ערך אר"ח עם משנה ברורה

כל הזכויות שמורות
המחזור לשינויים מ"ל ויתר
© מתחילת המסע

זכות הלימוד

דפי ציוורים וטבלאות

משנה ברורה

מן סימן שדמ סעיף א
עד סימן שמה סעיף א

י"ד אייר

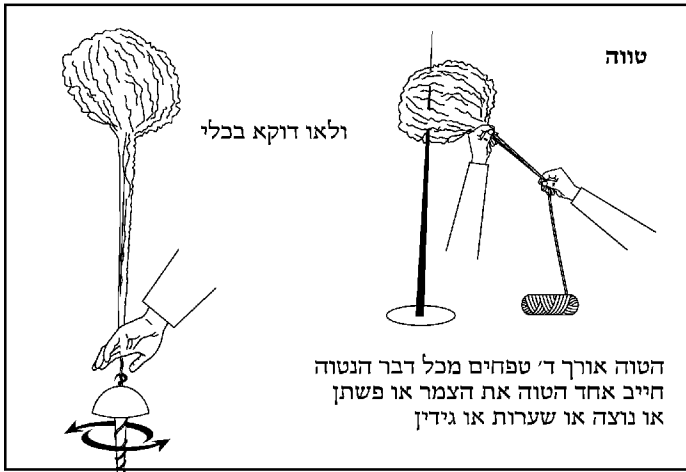
מחזור שינתיים

חלק ב'

1 800 466-7593

www.HilchusDjoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגות המפעל

ולאו דוקא בכלי

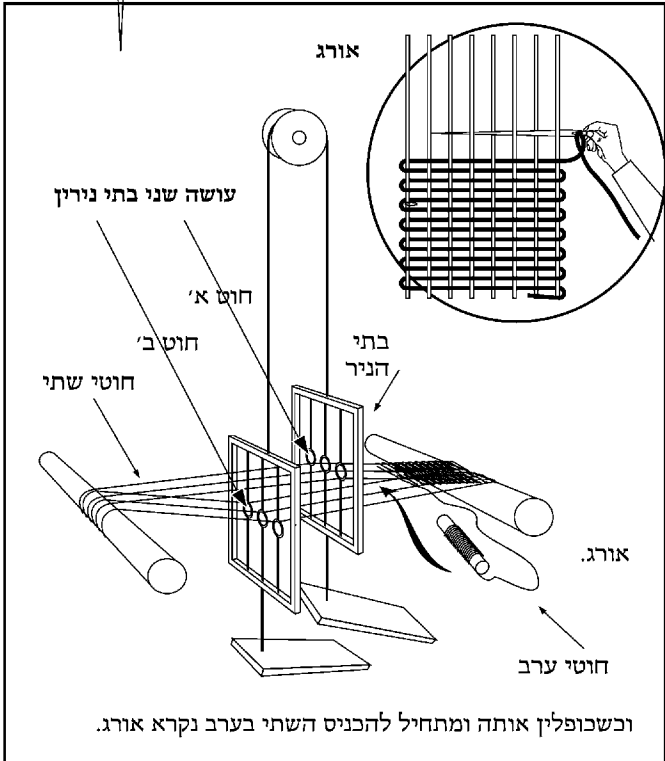
טווה

הטווה אורך ד' טפחים מכל דבר הנטווה
חייב אחד הטווה את הצמר או פשתן
או נוצה או שערות או גדין

מנפץ

סימן שד"מ - מ"ב ס"ק יא
הסורק צמר או פשתן או שאר
דברים כמו ססורקין הפשתן והצמר
או כמו שנופצין הצמר לעשות הלבדין

אורג

עושה שני בתי נירין

חוט א'

חוט ב'

חוט שני

בתי

הניר

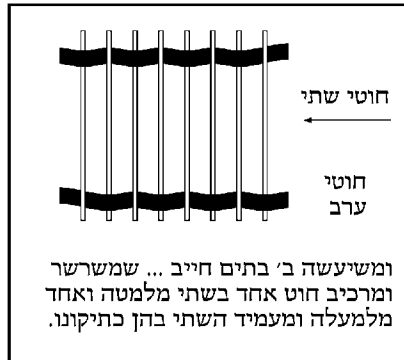
אורג

חוט ערב

וכשכופלין אותה ומתחיל להכניס השתי בערב נקרא אורג.

והלוקח חוטין ושזור
אותם [שקורין
איינגיריי"טן] ג"כ
חייב משום טווה

חוט שני

←

חוט ערב

ומשיעשה ב' בתים חייב ... שמושרשר
ומרכיב חוט אחד בשתי מלמטה ואחד
מלמעלה ומעמיד השתי בהן כתיקונו.

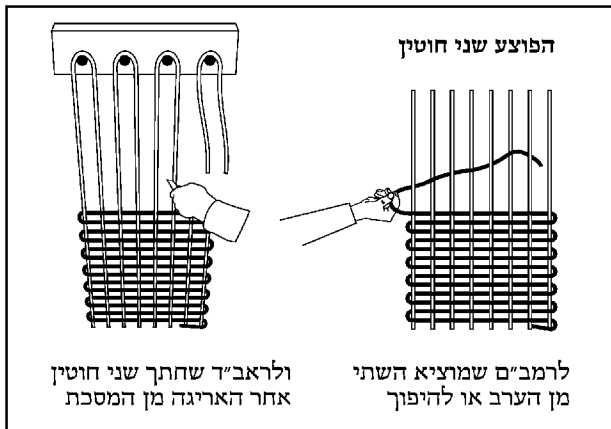

והמדקק את החוטין
ומפרידן בעת האריגה, הרי
זה תולדת אורג.

מיסך

ומתיחת החוטין כדרך
האורגין נקרא מיסך

הפוצע שני חוטין

ולראב"ד שחתך שני חוטין
אחר האריגה מן המסכת

לרמב"ם שמתציא השתי
מן הערב או להיפוך

ואחד שובט בשבט על החוטין ומתקן אותם
זה בצד זה וכו' והשובט על החוטין עד
שיתפרקו ויתקנם הרי זה תולדת מסך

לומד נכבד! - הננו בזה להבהיר
שהציוורים אלו נעשו כפי הבנתנו
בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת
הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה
בהציוורים, - או שיש לו איזה הארה או
הערה, נא שיואל בטובו להודיענו
מזה, ולזכות את הרבים,
הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס
אם בדעת הקורא שצריכין לעשות ציור
על איזה דבר במקום שלא עשינו ציור,
נא להודיענו גם מזה, ואם ביכלתו
לשלוח גם הציור שחושב שצריך להיות
שם, - ואי"ה במהדורא הבא יוצג על
מקומו, ויזקף לזכותו.
ציוורים אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה
הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על
הלומד בשעת לימודו להבין דברי
המשנה ברורה, ולהלכה למעשה
צריכין לעיין בפנים המשנה ברורה,
בכל הכבוד, הנהלת המפעל

כל הזכויות שמורות
אסור להעתיק כל יצירה
התורה והתלמוד

משנה ברורה מן סימן שדמ סעיף א עד סימן שמה סעיף א

דפי סיכום

מהזור שנתיים
חלק ב'
יד אייר

סימן שמ"ד

דין ההולך במדבר בשבת

האופן / הדין	מוותר	הטעם	אסור	הטעם
לעשות קידוש והבדלה לההולך במדבר ואינו יודע מתי יום שבת	מונה שבעה ימים מיום שנפל הספק בליבו מתי הוא שבת ואותו יום גופא יום ראשון למנין ששת ימי החול ומקדש יום השביעי בקידוש ובהבדלה בין כביום השבת - ואם אין לו על מה לקדש מקדש על ידי התפילה - וכן בהבדלה שיבדיל בתפלה (ש"ע א' מ"ב ב' ג')	דתיקנו חכמים זה לזכרון שלא תשתכח תורת שבת ממנו - והיא התפלה הוא מתפלל של שבת ביום זה יוצא הדאורייתא אפילו אם הוא באמת שבת - דיוצא בזה על פי הדוחק מצוות הבדלה (מ"ב ג')		
לעשות מלאכה לההולך בדרך במדבר ואינו יודע מתי שבת ויש לו במה להפריס	עשה מלאכה בכל יום כדי פרנסתו אפילו ביום שמקדש בו (ש"ע א' מ"ב ז')	שנוגע לפיקוח נפש שאם לא יעשה מלאכה ימות במדבר ברעב (מ"ב ז')	אם יש לו במה להתפרנס אפילו יש לו רק לחם בלבד או יש לו כסף או שיוכל למכור איזה חפץ או שיוכל להשיג בהקפה מבני השיירה עד שגיע למקום הישוב או במתנה מעצלם - אסור לו לעשות מלאכה אצל בני השיירה להשתכר בשביל תבשיל עד שיכלה מה שיש לו - האיסור לעשות מלאכה הוא בכל ששת הימים (ש"ע א' מ"ב ד' ה')	דפשוט שצורך לעשות כל טעורקי דאית לו שלא יצטרך להלל שבתות וכן מחויב לעשות שלא לעבור שאר עבירות - דהלא אין כאן פיקוח נפש - דהא בכל יום הוא ספק שבת, אף על גב דרוב הימים הוא ימי חול זה מקרי קבוע דהא יום שבת מנכר לכל הוא (מ"ב ד' ו' שעה"צ ה')
לעשות מלאכה לההולך במדבר ואינו יודע מתי שבת כאין לו במה להתפרנס	עשה מלאכה בכל יום כדי פרנסתו אפילו ביום שמקדש בו (ש"ע א' מ"ב ז')	שנוגע לפיקוח נפש שאם לא יעשה מלאכה ימות במדבר ברעב (מ"ב ז')	אסור להשתכר ממלאכה יותר מכדי פרנסתו - אפילו ביום השישי שלו כדי להכין על יום השביעי שלו שלא יצטרך לעשות בו מלאכה - ואין אמרים שיריחו יום אחד או בשני ימים הרבה - ובדיעבד אם הרויח ביום אחד יותר מכדי פרנסתו אסור לעשות מלאכה עד שיכלה מה שיש לו (מ"ב ז' באהל מצמצמת)	דאע"פ שקרוב שקיים מצוות שבת כדון תורה משאיכ עתה שהוא עושה בכל יום יום בוודאי יתחלל שבת במלאכה דאורייתא אפ"ה י"ל דעתה כשעושה כדי פרנסתו אינו מקרי מחלל דנוגע בכל יום לפיקוח נפש - דשמה היום הוא יום השבת ולמחר יהיה יום חול ואין יחלל דבר שאינו נוגע לפיקוח נפש (מ"ב ז' באהל מצמצמת)
ההולך בדרך ואינו יודע מתי שבת, שילך בכל יום	מוותר לילך בכל יום אפילו ביום שמקדש בו, ואפילו כמה פרסאות, כדי למהר לצאת מן המדבר (ש"ע א' מ"ב ח' ט')	שאם ישאר במדבר בעולם יחלל שבת וימות בארץ גוזה (מ"ב ח')		
לעשות אסורים ביום השביעי שלו	הא"ר מקיל לעשות שבות אפילו ביום השביעי שלו (מ"ב ט')	כיון דהוא רק ספיקא דרבנן (מ"ב ט')	אסור לעשות שאר איסורין, מלבד לילך בדרך אפילו רק שבות דרבנן ביום השביעי שלו (מ"ב ט')	
ההולך בדרך ושכח איזה חודש עומד או שכח המנין הימנים של חודש בניסן סיון ותשרי	צריך לנהוג מספק בקדושה אם לא אפשר לו לידע ולהכיר הימנים טובים עד שיעצא הימים טובים (באהל ההולך)	כמי הדין אינו יודע מתי שבת (באהל ההולך)	אסור לעשות מלאכה בשאר ימים - וכן ביום שישי ושביעי - וגם ביום תשעתי אפילו שאין דרך לצאת מביתו בערב שבת - ואם יכול לעשות מלאכה באותו שוודאי חול שישפוק להתפרנס ממנו כל השבוע אסור לעשות מלאכה כל השבוע (מ"ב י' י"א)	דשמה יצא ביום שני ושלישי וכו' והיום יום שבת - דשמה יצא ביום ראשון ושני - דדילמא איקלע שירא נפק בערב שבת ואם כן יום תשעתי ליציאתו הוא שבת - כיון שיכול להתפרנס מאותו יום שוב ליכא פקוח נפש בכל השבוע (מ"ב י' י"א)
איש הצבא שהצריך לו מטעם הממשלה הרוממה לעשות איזו מלאכה דאורייתא שתהיה מותקנת ליום השבת בצהרים	אם לא היה לו פנאי עד בין השמשות של ערב שבת אפשר דמוותר לעשותו בשבת ביום אף שאו הוא יום שבת בוודאי (באהל מצמצמת)	שאו הוא מוכרח לחלל ואין עליו אסור משאיכ בבין השמשות מחלל שבת ברצונו (באהל מצמצמת)	אם יכול לעשות המלאכה מערב שבת מחייב להכין המלאכה מערב שבת - ואפשר אפילו לא היה לו פנאי ערב שבת עד בין השמשות אפשר דיעדיף שיעשה בין השמשות (שעה"צ ט' באהל מצמצמת)	כדי שלא יצטרך לחלל השבת דהרי הממשלה לא צוטה שיעשה דוקא ביום השבת - כיון דהוא יום אחד מה נפקא בין תחילת המעט לעת שבת לאמצע המעט לעת א"כ מוטב יותר שיקדש שאפשר שינצל מחלול שבת (שעה"צ ט' באהל מצמצמת)
להניח תפילין למי שהולך בדרך ואינו יודע מתי שבת	מניח כל יום אפילו ביום שמקדש (באהל אפילו)	דמה שעושה קודש הוא רק לזכרון בעלמא ולא עשו רבנן כלל תקנה אצלו לעקור המצות דאורייתא ששייך על ימות החול, וגם דהטעם שפטור בתפילין משום דשבת מקרי אות וא"כ אם עושה מלאכה כבכל ימי השבוע ליכא אות א"כ חייב בתפילין (באהל אפילו)	ביום שמקדש אל יניח התפילין בעת שמתפלל תפלת שבת (באהל אפילו)	
מלאכת מנפץ	אבל המנפץ גבועלי פשתן וקנדרס חייב משום דש' (מ"ב י"א)	שהרי מציא הפשתן הקנדרס מן הגבועלין (מ"ב י"א)	הסרוק צמר או פשתן או שאר דברים כמו שסרוקין הפשתן הצמר או כמו שנופצין הצמר לעשות הלבדין והמנפץ הגידים והיינו שחובט במקל על הגידין עד שעושה אותן כחוטין לטוות אותן כמו שהסופרים עושין חייב (מ"ב י"א)	דכל זה קרוי מנפץ (מ"ב י"א)
מלאכת טוה			הטוה אורך ארבעה טפחים מכל דבר הטוה חייב, אחד הטוה את הצמר או פשתן או נוצה או שערות או גידין וכל כדומה בזה אפילו בידים וכ"ש בכלי - והלוקח חוטין ושורו אותן חייב - וכן העושה הלבדין (מ"ב י"ב)	שכן דרך לטוות בידים ומקרא מלא בדיה טו - משום טוה - שהוא תולדה טוה (מ"ב י"ב)
מלאכת אורג	הקולע שערות ראש במחובר פטור אבל אסור (מ"ב י"ב)	דאין דרך אריגה במחובר בראש, וגם אין סופה להתקיים (מ"ב י"ב)	הכופל החוטין ומתחיל להכניס השתי בערב חייב - והאורג בבגד או בקנים או שעושין חלונות מחתוכת עץ כמו שעושין לסכך או בשערות או בכל דבר חייב - וכן הקולע נימין ושערות וכל דבר חייב (מ"ב י"ב)	משום אורג - דהרי זה תולדות אורג (מ"ב י"ב)
מלאכת מוסיף			המותות החוטין כדרך האורגן דהיינו באורך היריעה וברחבה חייב (מ"ב י"ב)	משום מוסיף (מ"ב י"ב)
מלאכת פוצע			לרמב"ם המציא השתי מן הערב או להיפוך ולראב"ד שחתיך שני חוטין אחת האריגה מן המסכת חייב - וצריכין רופאי ישראל לזהר בשבת כשצריכין חוטין ליתן על המכה שאסור להפרידן מהחיתוכת בגד (מ"ב י"ב)	משום פוצע דשעורו בשני חוטין - דהוי מלאכת פוצע שאסור מדאורייתא (מ"ב י"ב)

מהו רשות היחיד?

איזהו רה"י, מקום המוקף מחיצות גבוהות עשרה טפחים, ויש בו ד' טפחים על ד' טפחים או יותר, ובעינין שיהא בין המחיצות חלל ד' על ד' כי עובי המחיצות אין מצטרפות לזה, וי"א דגם עובי המחיצות מצטרפים, ויש מחלקים דמחיצות עבות שראוי להניח מלמעלה דף על גביהם ולהשתמש שם מצטרף העובי עם החלל לשיעור זה, ואם לאו אין מצטרף. וכ"ז לענין שיהא נקרא שם רה"י על עובי המחיצה מלמעלה, אבל לענין חלל שבתוך המחיצות לכו"ע לא נקרא רה"י כ"ז שאין בחללו ד' על ד'.

חריץ או תל העומד ברה"ר מה דינו?

וכן חריץ עמוק י' ורחב ד' על ד', וכן תל או עמוד גבוה י' ורחב ד' על ד', הוי רה"י ואפילו הם עומדים ברה"ה, אבל אם התל או המחיצות הם פחותים מ" טפחים אף שהם רחבים הרבה לאו רה"י הוא, וא"צ שיהיה התל זקוף בגובה אלא אפילו הוא משופע אם מתלקט י' טפחים בגובה מתוך שיפוע ד' אמות הרי הוא רה"י במקום גבוה. י"א דבעינין באלו ד' על ד' הן ואלכסונון שעולה ביחד ה' טפחים וג' חומשי טפח, היינו ה' טפחים וג' חומשי טפח על ה' טפחים וג' חומשי טפח ובעיגול סגן, וכל הראשונים ס"ל דאם הוא רק ד' על ד' מרובע חשוב רה"י.

ע"ג כותלי רה"י מה דינו?

כתלים המקיפים רשות היחיד, על גביהם רשות היחיד אפילו אינם רחבים ארבעה, דהיינו שעובי הכתלים אין רוחב עבין ארבעה טפחים כשעור רשות היחיד, אפ"ה יש שם רשות היחיד גם על עבין מלמעלה, ודוקא שהחלל שבתוכן היה רחב ד' על ד' לבד המחיצות, דאם אינו רחב רק בצירוף המחיצות יש פלוגתא בין הפוסקים אם המחיצות מצטרפין להחלל לשיהיה רה"י.

חורי רשות היחיד מה דינו?

חורים שבכתלי רשות היחיד שכלפי רשות היחיד, אפילו אם פונים גם לרה"ה כיון שהחור הוא מעבר לעבר ונכנס גם כלפי רה"י

דינם כרה"י, וע"כ אסור להוציא איזה דבר שמונח על החור לרה"ה או לכרמלית הסמוך לו ואם מכניס מרה"ה לתוכו חייב. ואפילו אם החורים הם למטה מ" טפחים כיון שמפולשים כלפי פנים דינם כרה"י, וי"א דכיון שהוא למטה מ" דינם כחורי רה"ה, וי"א דאינו חייב אא"כ היה החור ד' על ד' טפחים, וי"א דבחורי רה"י א"צ שיהי רחב ד' דיש להם דין רה"י עצמה בכל גוונא. ואם הם כלפי חוץ ואינם עוברים כלפי פנים נדונים לפי גבהן ורחבן, דאם הם גבוהים י' טפחים ורחב ד' הוי רה"י, ואם אינם גבוהים י"ט או א"כ הם רחב ד' הוי כרמלית, וא"ל הוי מקום פטור.

אוויר רשות היחיד מה דינו?

אוויר רשה"י הוא רשה"י עד לרקיע, ואפילו נעץ קנה ברה"י שגבוה ק' אמות אף שאין בו רחב ד' אם זרק מרה"ה ונח על גביו חייב.

כלי הגבוה י' ועומד ברה"ר מה דינה?

אפי' כלי כגון תיבה או מגדל או כוורת אם יש לרבע בו ד' על ד' והוא גבוה עשרה הוי רשות היחיד, בין תוך חללה ובין גב הכלי מלמעלה וה"ה דאווירו עולה עד לרקיע כמו שאר רה"י, אפילו היא עומדת ברה"ה, וע"כ בכוורת שהיא עגולה לא הוי רה"י עד שתהיה חללה מחזקת ה' טפחים וג' חומשי טפח דאז יש בחללה לרבע ד' על ד', ולדעה האחרונה לעיל דס"ל דגם עובי המחיצה מצטרפין לשיעור ד' טפחים די שיהיו בצירוף המחיצות חמשה טפחים ושלושה חומשי טפח.

כלי שאינה גבוה י' ועומד ברה"ר מה דינה?

כלי שאין גבוה י' העומד ברה"ה אין לו דין כרמלית דאין כרמלית בכלים אלא הוי כרה"ה, וגם מקום פטור לא שייך בכלים, וע"כ אפילו אם אין רוחב ד' והוא עומד ברה"ה בטל לגבי רה"ה, ואם עומד הכלי בכרמלית דין כרמלית עליו, וכלי המחובר לקרקע מקרי כרמלית אפילו הוא ברה"ה, וממילא בעינין שיהיה עכ"פ רחב ד' דאל"ה הוי מקום פטור אפילו גבוה עשרה.

האם מותר ליטול בשבת אגרת מתוך תיבת הדואר שבתוך דלת ביתו הפתוח לרה"ר?
בעצמך...

הלבנת דיומא
ל"בחד שחון עירך אר"ח
עם משנה ברורה

כל הזכויות שמורות
האחר לזכויות מ"ל ירוש
© מתנתלת ומסעל

Sponsored By:
DollarPhone

זכות הלימוד

דפי עיונים וטבלאות

הקדמה להל' עירובין

מחזור שינתיים
חלק ב'

1 800 466-7593

www.HilchusOyoma.org

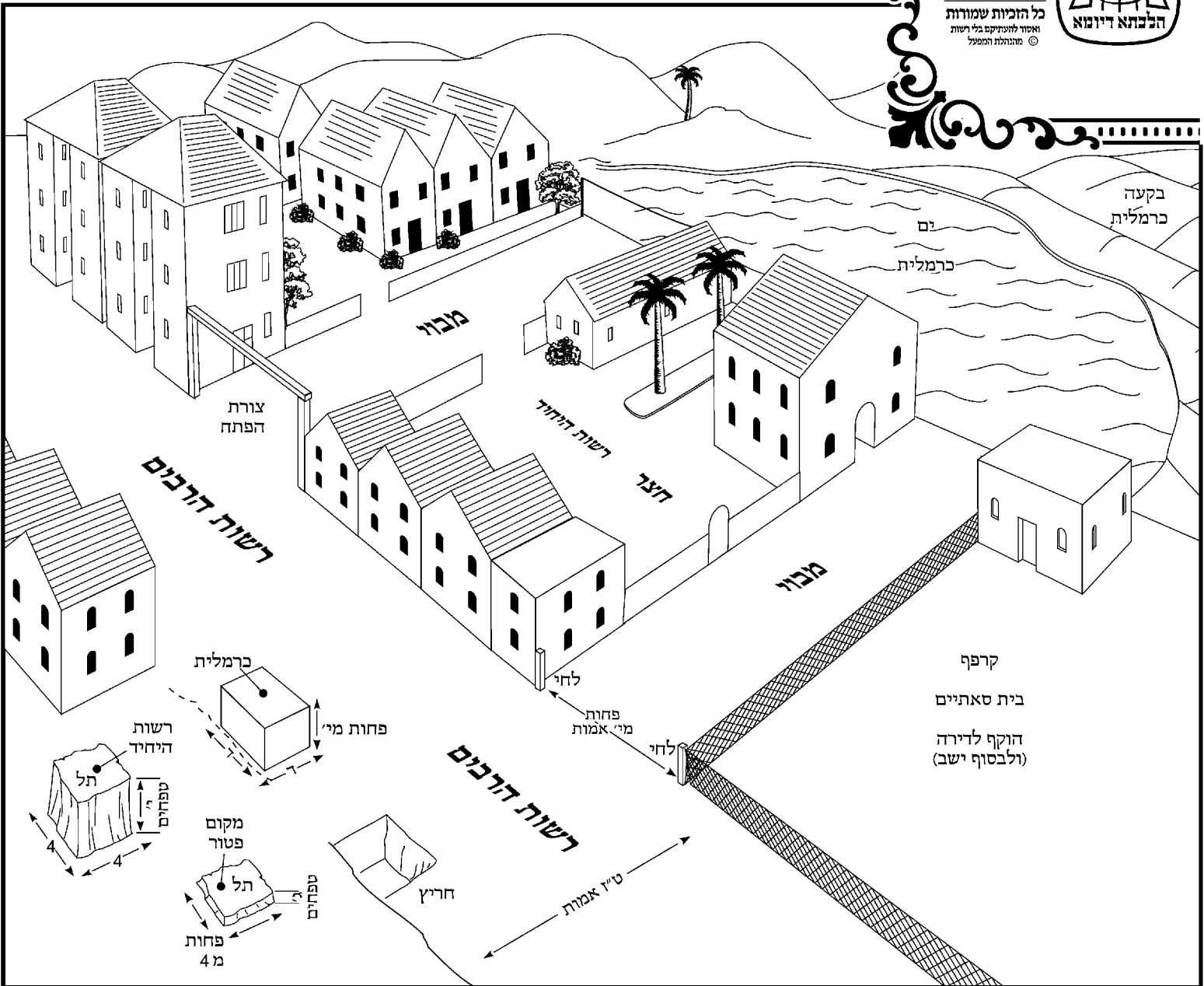
כל הזכויות שמורות

ואסור להעתיקם בלי רשות

© תורהלת המגיל

<p>מקום מוקף ג' מחיצות ותיקן ברביעי - חריץ, תל כלי, וכדומה גובה עשרה טפחים ומעלה, ובשטח לכה"פ ד' על ד' טפחים, רה"י עולה עד לרקיע</p>	<p>רשות היחיד</p>
<p>ככר או דרך רחבה ט"ז אמות, מפולשות, אינה מקורה ועוברים בה רבים. י"א שצריך שיעברו בה שישים רבוא, וראוי להחמיר בלא תנאי זה, רה"ר תופסת עד גבוה י' טפחים בלבד. חפץ המצוי ברה"ר או בכרמלית ואינו גבוה ג' טפחים בטל להרשות שמצוי בה מקום שאינו רה"י ואינו מיוחד להילוך רבים. - כגון: ים, שדה, מדבר, דרך פחות מט"ז אמה, - וכן חריץ, טל או עמוד בגובה מג' עד עשרה טפחים, בשטח ד' על ד' טפחים. אין דין כרמלית לכלי שברה"ר, אלא נידון כרה"ר אלא א"כ מחובר לקרקע.</p>	<p>רשות הרבים כרמלית</p>
<p>תל, חריץ, עמוד, גדר, כלי וכדומה, המצוי ברה"ר, גבוה ג' טפחים ומעלה, ואינו רחב ד' על ד' טפחים, נדון כמקום פטור עד לרקיע. אין מקום פטור בתוך רה"י. - בתוך כרמלית מחלוקת הפוסקים, אויר רה"ר וכרמלית למעלה מעשרה נדון כמקום פטור.</p>	<p>מקום פטור</p>

דפי ציורים וטבלאות

משנה ברורה

מן סימן שמה סעיף א

עד סימן שמה סעיף ז

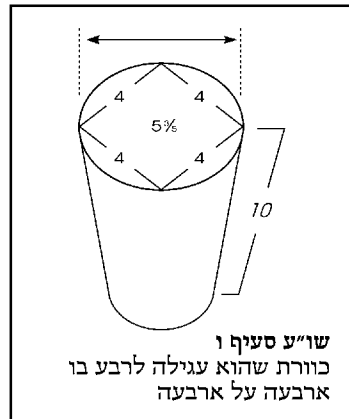
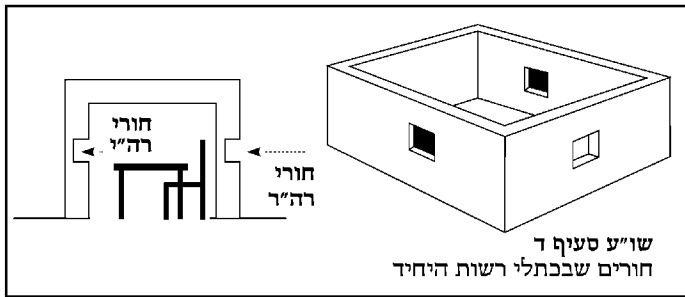
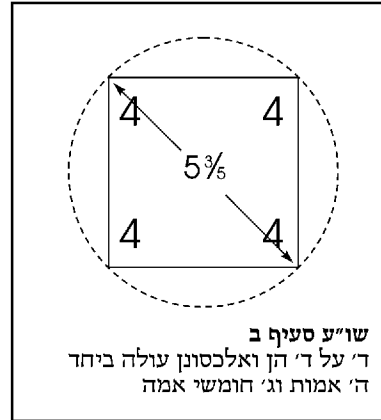
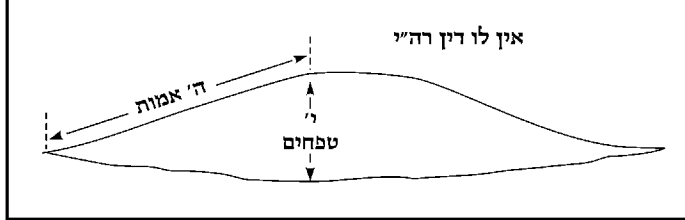
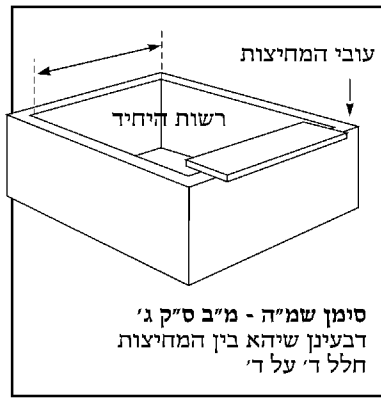
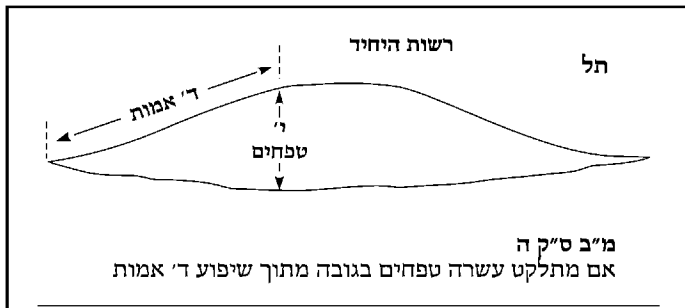
ט"ז אייר

מחזור שינתיים
חלק ב'

1800 466-7593

www.HilchusADiyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
מהנהלת המפעל ©

לומר נכבד! - הננו בזה להבהיר שהציורים אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה בהציורים, - או שיש לו איזה הארה או הערה, נא שיואל בטובו להודיענו מזה, ולזכות את הרבים,

הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס אם בדעת הקורא שצריכין לעשות ציור על איזה דבר במקום שלא עשינו ציור, נא להודיענו גם מזה, ואם ביכלתו לשלוח גם הציור שחושב שצריך להיות שם, - ואי"ה במהדורא הבא יוצג על מקומו בשם אומר, ויוקף לזכותו.

ציורים אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו להבין דברי המשנה ברורה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין בפנים המשנה ברורה, בכל הכבוד, הנהלת המפעל

מהו רשות הרבים?

איזהו רשות הרבים, רחובות ושוקים הרחבים ט"ז אמה, ואינם מקורים, ואין להם חומה, ואפי"י יש להם חומה אם הם מפולשים משער לשער ואין דלתותיו נעולות בלילה, הוי רשות הרבים, וגם כל הרחוב והשוק יש עליו דין ר"ה אף שהוא מתרחב הרבה מכנגד הפילוש, ואם לא היו נעולות ממש אע"פ שראויות לנעול לא נתבטל עי"ז שם ר"ה, ודרכים שעוברין מעיר לעיר הוי ג"כ ר"ה משום דשכיחי בהם רבים, וגם הוא בדוקא אם הם רחבים י"ז אמה. וי"א שכל שאין ששים רבוא עוברים בו בכל יום אינו רשות הרבים, וי"א דבכל יום לאו דוקא, ולהלכה לא ס"ל להשו"ע ב"ן, ומ"מ אין בנו כח למחות ביד המקילין ובעל נפש יחמיר לעצמו, וכל י"ש בודאי יש להחמיר לעצמו בדומנינו יש ג"כ ר"ה מן התורה, וממילא אין לסמוך על עירוב של צוה"פ דבעינן דוקא דלתות.

מבוי המתקצר וארכו לרה"ר מה דינו?

מבואות הרחבים ט"ז אמה ומתקצרים בקצתן, או שאין בהן ט"ז אמה וארכן לאורך ר"ה, וי"א שהם ר"ה אפילו אם המבוי קצר הרבה ואין מחזיק אפילו י"ג אמה, וי"א דדוקא ברחבים י"ג אמות ושליש ושני ראשיהם מפולשים לרשה"ר שהוא רחב ט"ז הוי ר"ה, ואפילו אם רק מצד אחד מפולש לר"ה ג"כ שם ר"ה עליה, וי"א דלא הוי ר"ה אא"כ המבוי מפולש משני צדדים לר"ה. וה"ה אם המבוי כלה לאורכו לשער העיר מזה ומזה הוי ג"כ ר"ה. ודוקא במפולש לאורך ר"ה, אבל לרוחב ר"ה אינו ר"ה.

דבר גבוה בר"ה האם נחשב לרשות בפ"ע?

כל דבר שהוא בר"ה אם אינו גבוה שלשה טפחים, אפי"י הם קוצים או צואה שאין רבים דורסין עליהם חשובים בקרקע והוי ר"ה, ואם הוא גבוה שלש, ומשלוש עד תשעה ולא תשעה בכלל, אם הוא רחב ארבע על ארבע הוי כרמלית, ואם אינו רחב ארבע על ארבע אפילו אם ארכה יותר מד' טפחים הוי מקום פטור, ולא נחשבת רשות לעצמו אא"כ יש בו ד' טפחים באורך וד' ברוחב, ואם הוא גבוה ט' טפחים מצומצמים ורבים מכתפים עליו הוי

רה"ר אפילו אינו רחב ארבעה, אבל כשאין מכתפין עליו אע"ג דראוי לכתף עליו לא הוי ר"ה ואפילו רחב ארבעה, ויותר מט' לא הוי ר"ה אפילו רחב ד' על ד', ובפחות מט' לא מהני לשוייה ר"ה אפילו אם רבים מכתפין עליו, ומי' ולמעלה אם הוא רחב ד' על ד' הוי רה"י, ואם לאו הוי מקום פטור, אפי"י אם יש בו מקום כדי לחוק להשלימו לארבעה, כגון שהיה העמוד סמוך לכותל ממש, ומותר להוציא ממנו לרה"י ולר"ה. ובהורג שבכותל המפולש מצד ר"ה לרה"י ומבפנים רחב ד' ומבחוץ לא היה בו רחב ד' עכ"פ איסורא יש בזה.

גומא בר"ה האם נחשב לרשות בפ"ע?

גומא בר"ה אם אינה עמוקה ג' אע"ג דרחבה כמה טפחים הוי ר"ה, מג' עד י' אם רחבה ד' הוי כרמלית, ואפילו היו רבים משתמשין בו בגומא ואפילו עמוקה הגומא ט', ואם לאו הוי מקום פטור. ואם היא עמוקה י' הוי רה"י והוא שתהא רחבה ד', ואפילו מלאה מים או שאר דברים שאדם מסתכל בהם ורואה מה שבתוך המחיצות, ודוקא מלאה, אבל אם מונח שם מאתמול מעט פירות לא נתבטל הבור משיעורו עי"ו, אבל אם מלאה פירות לא הוי רה"י ואפילו דעתו לפנותן, ופטור הזורק לתוכו מר"ה, ומ"מ איסורא יש בזה, ואם בטלו לעולם יש להסתפק דלמא כרמלית הוא אותו מקום שאין יפה להילוך או מקום פטור, וי"א דוקא פירות טבלים או שאר דבר שאסור לטלטל מבטל המחיצות, אבל שארי פירות אפילו בטלו בפירוש לא מהני. ואם אינה רחבה ד' הוי מקום פטור ואפילו עמוקה כ' אמה.

למעלה מעשרה מה דינה?

ר"ה אינה תופסת אלא עד עשרה, וע"כ הזורק בר"ה דבילה שמינה ונדבק בכותל למטה מעשרה חייב, למעלה מעשרה פטור, ומ"מ לכתחלה יש איסורא בזה בכל גונו דדלמא יפול על הארץ, אבל למעלה מעשרה הוי מקום פטור, וגי' לאם הולך באויר ר"ה על הקורה התקוע מכותל לכותל וחפציו בידו, אמנם אם נעץ קנה בר"ה ובראשו כלי שגבוה י' טפחים ורחב ד' אע"ג שתחתיה ר"ה מ"מ הכלי הוא רה"י.

הגנה בעצמך... כהיום שאנו דרים בעיר שדרים בו יותר מס' רבוא האם הוי ר"ה דאורייתא?

ל"ימוד שחזן עירך ארוך עם משנה ברורה

כל הזכויות שמורות
האחר לזכויותיהם של יושבי
© מהתחלת הסתעף

זכות הלימוד

דפי ציוורים וטבלאות

משנה ברורה

מן סימן שמה סעיף ז
עד סימן שמה סעיף יד

ט"ז אייר

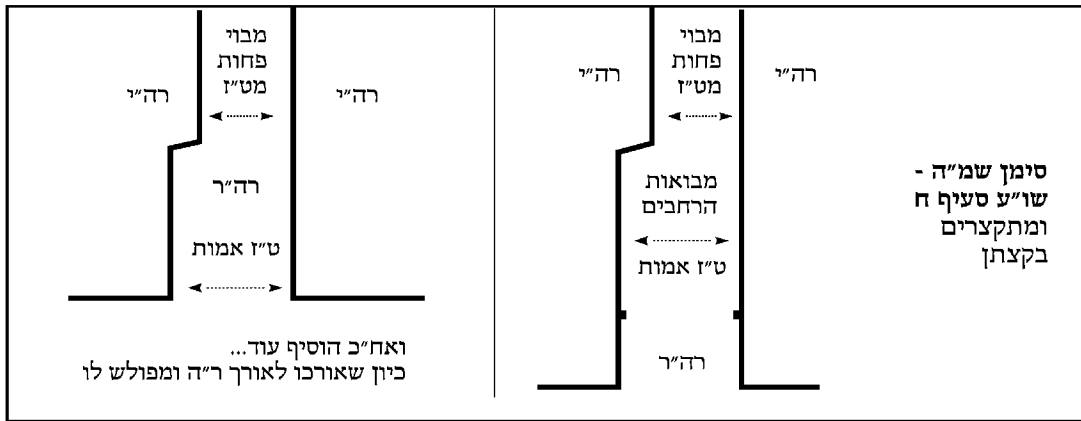
מחזור שינתיים

חלק ב'

1800 466-7593

www.HilchusADiyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהותלת המפעל

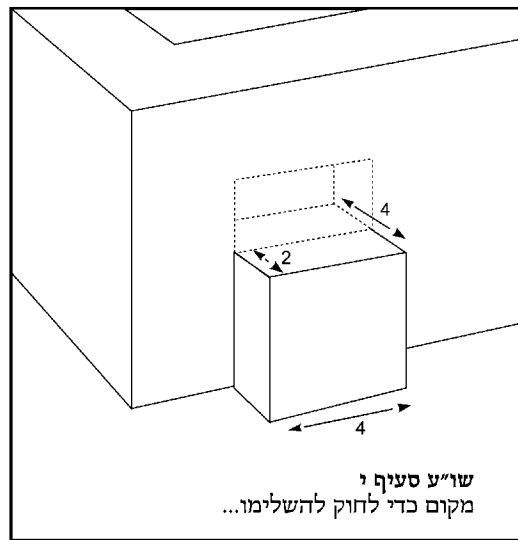

ואח"כ הוסיף עוד...
כיון שאורכו לאורך ר"ה ומפולש לו

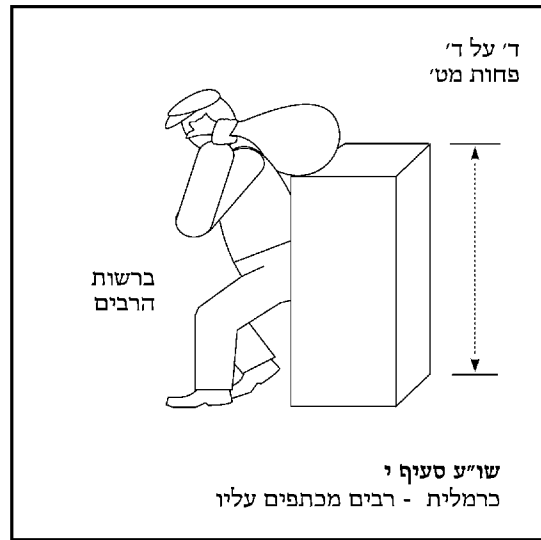

שהמבוי הולך לאורך ר"ה והולכין
דרך מבוי זו להדיא לר"ה האחר שכנגדו

מה"ב ס"ק כו
שהמבוי מפולש משני צדדין
לרוחב ר"ה... צריך לעקם דרכו

שו"ע סעיף י
מקום כדי לחוק להשלימו...

ברשות
הרבים

שו"ע סעיף י
כרמלית - רבים מכתפים עליו

לומר נכבד! - הננו בזה להבהיר
שהציוורים אלו נעשו כפי הבנתנו
בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת
הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה
בהציוורים, - או שיש לו איזה הארה או
הערה, נא שיואל בטובו להודיענו
מזה, ולזכות את הרבים,

הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס
אם בדעת הקורא שצריכין לעשות ציור
על איזה דבר במקום שלא עשינו ציור,
נא להודיענו גם מזה, ואם ביכלתו
לשלוח גם הציור שחושב שצריך להיות
שם, - ואי"ה במהדורא הבא יוצג על
מקומו בשם אומרו, ויוקף לזכותו.

ציוורים אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה
הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על
הלומד בשעת לימודו להבין דברי
המשנה ברורה, ולהלכה למעשה
צריכין לעיין בפנים המשנה ברורה,
בכל הכבוד, הנהלת המפעל

זוית אחרת, א"נ מבואות שיש להן שלש מחיצות ואין להם לחי או קורה ברביעית, דאי היה לחי היה רה"י גמור מה"ת, והזורק מר"ה לתוכה חייב, ומותר לטלטל בתוכה, ואפילו אי הוי שם רק קורה רה"י הוא לטלטל בתוכה כמו בשאר רה"י, וכ"ז הוא רק לדעת הרמב"ם, אבל לשארי פוסקים ע"י ג' מחיצות נעשה רה"י גמור מה"ת והזורק מר"ה לתוכה חייב, אלא לענין טלטול אסור מדרבנן ככרמלית.

כמה רחב וגבוה צריך שיהי' בית ליחשב כרה"י?

בית שאין תוכו י' וקריו משלימו ל"י, יש בו ד' על ד' בחללו תוכו כרמלית ועל גבו רה"י, ואם הוציא מזה לר"ה אינו חייב, ואולי מה"ת תוכו רה"י הוא אלא דרבנן גזרו דליהוי כרמלית לחומרא שלא יטלטלו בו אלא בד"א אפילו רחב הרבה, ותוכו כרמלית היינו דאסור להוציא דרך ארובת הגג למעלה על הגג או לרה"י שהיה סמוך לו, ואי אין בחללו ד' על ד' תו אין על תוכו שם כרמלית, ולענין גג דליהוי רה"י מצטרף בזה לכרע אף עובי המחיצות. ואם חקק בו בקרקע ד' על ד' אפי' באמצע רחוק מן הכתלים יותר מג' טפחים נעשה כולו רה"י, ואם לא היו הכתלים גבוהים י' טפחים מבחוץ או לא היו רה"י אפילו על גגו א"כ הגומא סמוכה תוך ג' טפחים לכותל, ויש מסתפקים בזה.

גג וזיון הבולטין מה דינם?

גג הבולט על מחיצות הבית בענין שאין מחיצות הבית ניכרות לעומד על הגג הוי כרמלית, ואפילו בולט הגג משהו לחוץ לכתלים אסור כל הגג בטלטול, ויש מתירין בכל גוונ, א"כ עכ"פ באין הבליטה רוחב ד"ט בודאי יש לסמוך להקל בטלטול, ואפי' הוא גבוה ורחב הרבה, וכשהכרמלית מתחלת ממקום הנמוך מן הקרקע או אמרינן שאינו תופס אוירה רק עד י' טפחים, אבל כששם כרמלית עלה מחמת שאין לה מחיצות כשאר רה"י חל עלה שם כרמלית אף שגבוה יותר מ"י מן הארץ, וועל הגג גופא אינו תופס שם כרמלית על אוירו רק עד י' טפחים, וכן זיון הבולטים מן הכותל ויש בהם ד' על ד' הוי כרמלית אף שהם גבוהים למעלה מ"י, ואסור להניח מר"ה וכן מרה"י עליהם אלא אם כן חלון הבית פתוח להם, כשהחלון מחוץ ד' על ד', וי"א דבכל גוונין הן בגג והן בזיון אין שייך שם כרמלית למעלה מ"י.

ימים ונהרות מה דינם?

מקום שאין הלוך לרבים כגון ים ונהר הוי כרמלית, וי"א דאם אצל שפתו עמוק כ"כ שיתלקט גובה י' מתוך ד' הוי רה"י, וי"א דאפילו אם אצל שפתו הוא עמוק ג"כ אינו רה"י, ומדרבנן כרמלית הוי בכל ענין.

רקק במים מה דינו?

אם היה רקק מים בר"ה ור"ה מהלכת בו, אם אינה עמוקה י' טפחים אע"פ שאינה רחבה ד' טפחים ועי"ז רוב מדלגין עליה ואין מהלכין בתוכה אעפ"כ הוי ר"ה, ווה"ה אם היה דף מונח על הרקק ובני אדם עוברים עליה הוי ר"ה, וי"א דלא הוי ר"ה אלא א"כ הרבה בני אדם עוברים בתוכה. ואם הרקק עמוקה י' ורחבה ד"ט הוי כרמלית, וי"א דרק לחומרא הוי ככרמלית שלא להוציא מתוכה לרה"י אבל מן התורה רה"י הוא, ובמאירי משמע דמן התורה לא הוי רה"י משום דבאגם אין המחיצות נכרות. ואם יש בתוך הים גומא עמוקה י"ד טפחים הוי רה"י מן התורה, ומ"מ מדרבנן יש ע"ז דין כרמלית כקרפף שלא הוקף לדירה, ואפילו הוא פחות משתי סאה נמי הוי כרמלית.

מהו כרמלית?

איזהו כרמלית, בקעה, ואצטוונית, ואצטבא שלפני העמודים בר"ה, וגם בין העמודים אע"ג דזימנין דדרסי רבים ככרמלית דמיא, והיא רחבה ד' וגבוה מג' ועד י', ודוקא בשאין רבים מכתפין עליה, דאל"ה בט' וכן מט' עד י' י"א דהוי ר"ה, ובאינה רחבה ד' היא מקום פטור, וברשב"א מסתפק דאולי באיצטבא שלפני העמודים אפילו באינה גבוה שלשה ג"כ לא הוי ר"ה, ואם אינה גבוה שלשה היא ר"ה, ואם גבוה עשרה היא רה"י. ורשות הרבים שהיא מקורה, ותל שיש בו ד' על ד' ואינו גבוה עשרה, דאל"ה הוי מקום פטור, וכן חריץ שהוא ד' על ד' ואינו עמוק עשרה.

מהו קרן זוית הסמוכה לרשות הרבים?

קרן זוית הסמוכה לרשות הרבים הוי כרמלית, כגון שהכניס הבית לתוכו והניח מקרקעו לר"ה, א"נ בית שפניו עומד באלכסון, שזוית אחד סמוכה לר"ה והשנית משוכה מר"ה לפנים, וזוית הבולטת מעקבת את הרבים מלכנס להדיא בתוך כניסה של

הגנה כלי רכב (קא"ר) שאינו נוסע האם הוי רה"י או כרמלית או מקום פטור? **בעצמך...**

ל"ימוד שחזן עירך ארוח
עם משנה ברורה

כל הזכויות שמורות
אסור לזייף או לפרסם
© מתנתל ומסעל

Sponsored By: **DollarPhone**

זכות הלימוד

דפי ציוורים וטבלאות

משנה ברורה

מן סימן שמה סעיף יד
עד סימן שמה סעיף יז

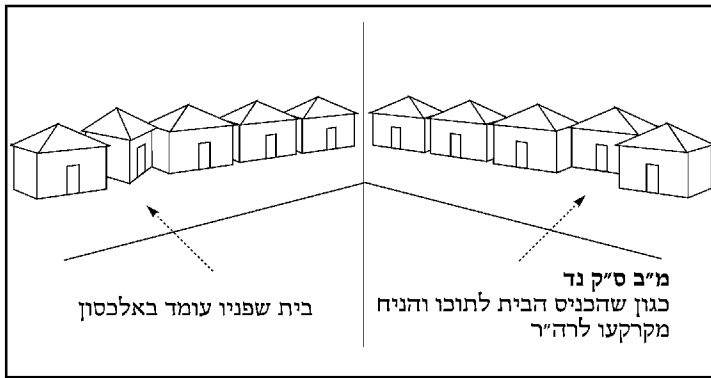
י"ז אייר

מחזור שינתיים
חלק ב'

1 800 466-7593

www.Hilchusadyoma.org

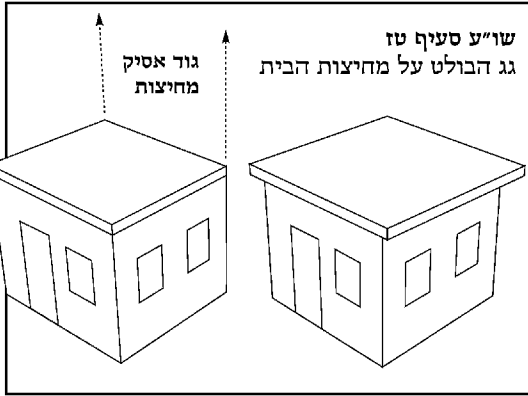
כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
מהנהלת המפעל ©

מ"ב ס"ק נד
כגון שהכניס הבית לתוכו והניח
מקרקעו לרה"ר
בית שפניו עומד באלכסון

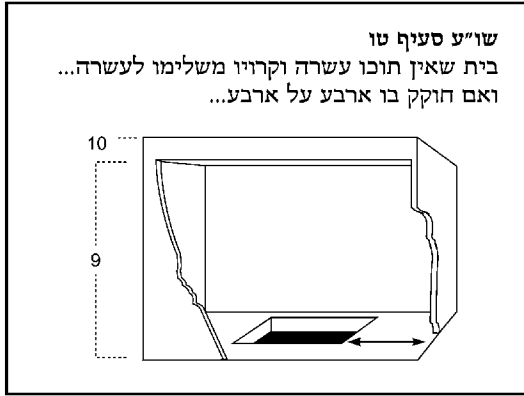

סימן שמה - מ"ב ס"ק נ
בין העמודים

ש"ע סעיף טז
גג הבולט על מחיצות הבית

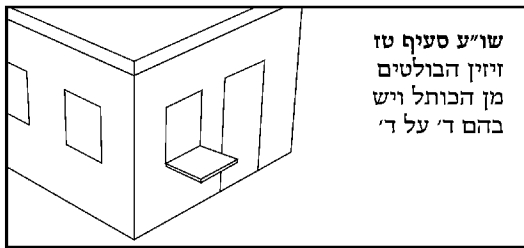
גוד אסיק
מחיצות

ש"ע סעיף טז
בית שאין תוכו עשרה וקריו משלימו לעשרה...
ואם חוקק בו ארבע על ארבע...

ש"ע סעיף טז
זיזין הבולטים
מן הכותל ויש
בהם ד' על ד'

דפי ציוורים וטבלאות

משנה ברורה

מן סימן שמו סעיף ג
עד סימן שמוז סעיף א

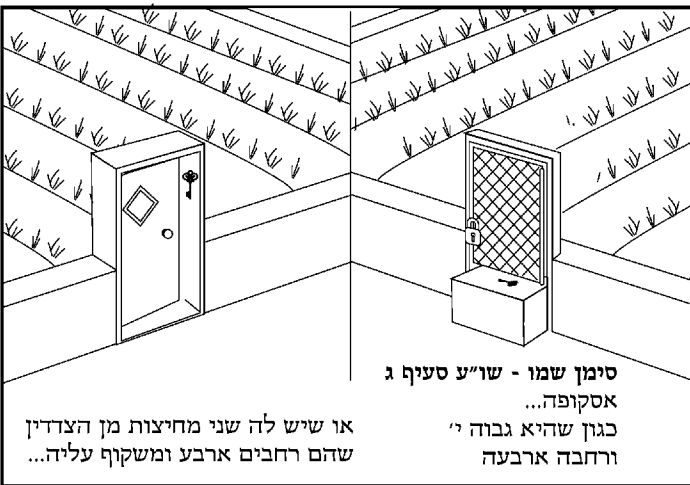
י"ט אייר

מחזור שינתיים
חלק ב'

1 800 466-7593

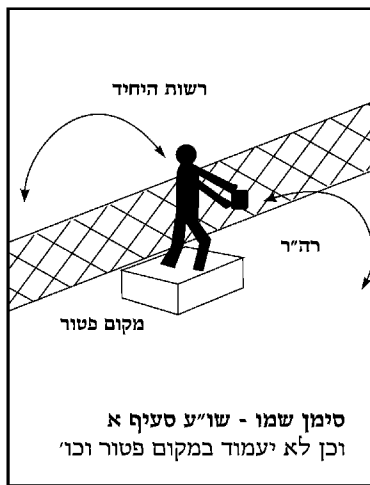
www.Hilchusadyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
מהנהלת המפעל ©

סימן שמו - ש"ע סעיף ג
אסקופה...
כגון שהיא גבוה י'
ורחבה ארבעה

או יש לה שני מחיצות מן הצדדין
שהם רחבים ארבע ומשקוף עליה...

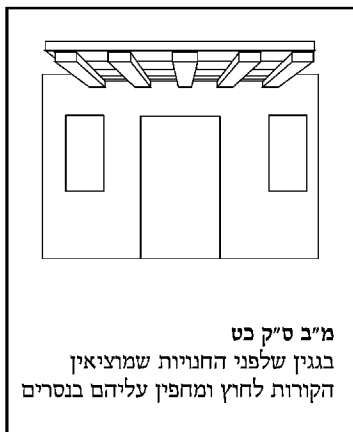

רשות היחיד
רה"ר
מקום פטור

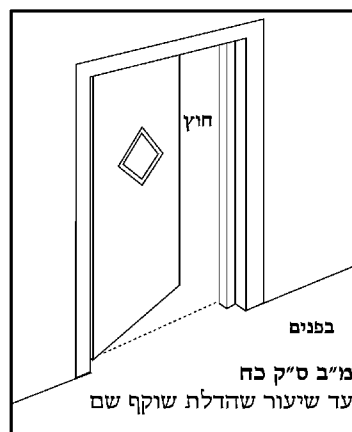
סימן שמו - ש"ע סעיף א
וכן לא יעמוד במקום פטור וכו'

מ"ב ס"ק לא
יעמוד מכוח כנגדם גם
קנים לצד הבית

מ"ב ס"ק כט
בגנין שלפני החנויות שמרציאין
הקורות לחוץ ומחפין עליהם בנסרים

בפנים
מ"ב ס"ק כח
עד שיעור שהדלת שוקף שם